

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

5^E JAARGANG

WOENSDAG 27 OCTOBER 1920

No. 252

INHOUD

Blz.

DE VRIJHANDELS-CONFERENTIE TE LONDEN door <i>Prof. Mr. Ant. van Gijn</i>	929
Vooruitzichten in den Handel	931
De Herziening der Huurwetten door <i>Ir. J. H. Faber</i>	932
De Pandbrieven onzer Hypotheekbanken II door <i>Mr. H. R. van Maasdijk</i>	935
Duurtewetgeving in Zuid-Afrika door <i>Mr. J. D. van Ketwich Verschuur</i>	936
De Resoluties der Brusselsche Conferenties III	938
Londensche Correspondentie	938
De Rijksmiddelen	940
AANTEKENINGEN:	
Verschuiving in de Kolenvoorziening der wereld	941
Overzicht van door inwoners van Amsterdam te betalen belasting	942
De Financiële nood der Gemeenten	943
MAANDCIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	945
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN 946—952	
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

LONDEN, 22 OCTOBER 1920.

De kolenstaking heeft haar invloed op de geldmarkt doen gelden en tengevolge gehad een geringe vraag voor daggeld, hetwelk in de afgelopen week dan ook gemiddeld op 4½ pCt. te krijgen was; somtijds was de prijs voor „balances" slechts 3 pCt. In de laatste helft der afgelopen week liep door groote aankopen van schatkistwissels de koers van daggeld eerder iets op; 7-daagsgeld noteerde 5¼—5½ pCt.

In de disconto-markt waren de banken weder koopers van kort-papier; voor lang-papier en vooral voor wissels, welke in het volgend jaar vervallen, bestaat hoegenaamd geen vraag. 2-, 3-, 4- en 6-maands-papier noteerden resp. 5¼—¾ pCt., 6¼—¾ pCt., idem en 6¼—¾ pCt.

DE VRIJHANDELS-CONFERENTIE TE LONDEN.

In de eerste helft van October werd te Londen een tweetaal „conferenties" gehouden, t.w. op 5, 6 en 7 October een internationale conferentie (congres mocht het niet heeten) van vrijhandelaren, bijeengeroepen door de Cobdenclub en op 11—13 October een conferentie van de Fight the Famine Council for economic reconstruction, waartoe personen uit verschillende landen waren uitgenoodigd. Had de tweede conferentie bepaaldelijk ten doel den economischen toestand te bespreken, waarin Europa verkeert, and the way out, ook de eerste stond natuurlijk geheel in het teken van dien toestand. Gedurende den oorlog hebben velen zich de illusie gemaakt, dat, als de oorlog — zoowel door zijn ontstaan als door de wijze waarop hij gevoerd werd — één zaak zoude leeren, het dan wel zijn zoude dat sluiting van eigen land voor de producten van andere landen een dwaasheid was, doch die illusie is wreed verstoord. En van de bijeenroeping van de Vrijhandelsconferentie was misschien wel een der belangrijkste redenen, — zaak waaraan dan ook een morgen gewijd werd — dat de Engelsche vrijhandelaren zich lang niet zeker gevoelden, dat hun geen gevaren in eigen land dreigen; zoodat zij het van belang achtten, dat wederom in het publiek zoude worden getuigd van hunne beginselen. „Getuigd", het is toch een eigenaardigheid van de vrijhandelscongressen, dat er minder wordt gediscussieerd dan wel getuigd. Over de middelen om tot vrijhandel te komen behoeft niet veel gesproken te worden, de wenschelijkheid van de zaak zelf is de hoofdzaak van de besprekingen en de aanwezigen zijn daarvan meestal allen overtuigd.

Op het congres waren aanwezig, behalve vele Engelschen, een viertal Franschen, die meest allen de Ligue pour le libre échange van hun land vertegenwoordigden, een deputatie der Nederlandsche Vereeniging voor het Vrije Ruilverkeer van drie personen,

25 OCTOBER 1920.

Door den nog in het vorig nummer vermelden maatregel van de Nederlandsche Bank, is nu ook de prolongatierente meer in overeenstemming gekomen met den algemeenen toestand van de geldmarkt. De notering was Maandag nog 4½ pCt., maar steeg bij het bekend worden van de renteverhoging van de Nederlandsche Bank direct op 5½ pCt. Later trad weder eenige ontspanning in, de markt bleef echter vast.

De wisselrente onderging niet veel verandering. In den regel werd 4¾ pCt. genoteerd. Enkele posten prima papier vonden ook voor 4¼ pCt. plaatsing.

* * *

De toewijzing van het schatkistpapier had plaats op een belangrijk hooger rendement dan den vorigen keer. Ingeschreven werd in totaal voor f 29.513.000. Toegewezen werden f 14.690.000 3-maands-promessen tot f 988.37½, f 11.210.000 6-maands-promessen tot f 978,50 en f 2.275.000 biljetten tot f 1008,60, gevende een rendement van resp. 4½, 4¼ en 4¼ pCt.

* * *

Met uitzondering van den Sterlingkoers waren de wisselkoersen deze berichtsweek vrij stationnair. Londen was in verband met de mijnwerkersstaking aanvankelijk zeer flauw en werd voor 11.08 verhandeld. Op berichten, die op de mogelijkheid van een spoedig einde deden hopen, trad een snelle verbetering in, waardoor de week sloot op ca. 11.24 of nog iets boven den aanvangskoers.

benevens nog eenige Nederlanders, voorts vertegenwoordigers van de Belgische Vereeniging voor Vrijhandel, een Duitscher en eenige Oostenrijkers, terwijl Italië uitsluitend door een vrouwelijke economiste werd vertegenwoordigd. De onderlinge verhouding tusschen de verschillende nationaliteiten was uitstekend, behoudens dat een der Belgen reeds den eersten ochtend goed vond om in het feit dat de Cobdenclub een tot haar gerichten open brief van Prof. Arndt uit Frankfort, waarin o.a. de noodzakelijkheid van de wijziging van het vredesverdrag werd betoogd, had laten drukken, een reden te vinden tot een anti-duitsch betoog en de mededeeling, dat hij onder deze omstandigheden niet aan de discussies zou deelnemen. Echter bleek zijn landgenoot de bekende heer Lambert van andere meening, deze was voortdurend op het congres aanwezig en voerde ook voor België het woord aan het diner dat de Cobdenclub ten slotte aan de buitenlanders aanbod.

De Fransche gedelegeerden — voorzitter de economist Yves Guyot — toonden zich niet vijandig tegenover Duitschland. Wel is waar maakten zij bij eene bespreking, welke uitsluitend door bestuursleden van Engelsche Vrijhandelsvereenigingen en de buitenlandsche gedelegeerden werd bijgewoond ter bespreking van de stichting van een internationale ligue voor den vrijhandel, bezwaar om tot zulk een ligue toe te treden, wanneer daarin landen werden toegelaten, die nog niet tot den Volkenbond waren toegelaten, maar het ging hierbij meer om den vorm dan om de zaak; immers zij verklaarden zich tot medewerking ten volle bereid, wanneer de bestaande internationale banden (die ook de Centralen omvatten) meer werden aangehaald, b.v. door de instelling van een permanent centraal bureau. Besloten werd te dien opzichte, dat een commissie, gevormd uit de besturen der Engelsche vereenigingen, die zich een of meer buitenlanders zal assumeeren, die gemakkelijk kunnen overkomen, zal overwegen, op welke wijze het best meerdere samenwerking kan worden verkregen en vervolgens omtrent de vrucht van hare overwegingen zal overleggen met de daarvoor in aanmerking komende buitenlandsche organisaties (in Duitschland is zoodanige organisatie nog te vormen, doch dit kan binnenkort geschieden). Rapport zal door deze commissie worden uitgebracht aan het volgende internationale congres dat — naar tevens besloten werd — binnen niet te langen tijd in Nederland zal worden gehouden. Ik herinner er hier ter plaatse aan, dat in 1914 alles gereed was voor een Internationaal Vrijhandelscongres te Amsterdam in September te houden, doch dat het uitbreken van den oorlog de uitvoering van dat plan belette. De Franschen, hiernaar nog eens uitdrukkelijk gevraagd, gaven te kennen dat zij op dat congres aanwezig zullen zijn en aan de voorbereiding ten volle zullen medewerken, al zal daar van uitsluiting van eenige natie natuurlijk geen sprake kunnen zijn.

De zes zittingen van de Londensche Conference waren elk aan een bepaald onderwerp gewijd, t.w.: 1°. Hoe de bestaande economische toestand in de wereld verbeterd kan worden door vrijhandel (inleiding van Hartley Withers, redacteur van de „Economist”); 2°. In hoeverre kan de duurte worden bestreden door Vrijhandel; hierover was een praeadvies geschreven door Mej. Mr. van Dorp, dat ofschoon in druk rondgedeeld, als de meeste praeadviezen ter vergadering werd voorgelezen. 3°. In hoeverre kan het financieele evenwicht worden hersteld door Vrijhandel; praeadvies van Yves Guyot en inleiding van Sir Georg Paish. 4°. De opendeur in de koloniën, ingeleid door J. A. Hobson, Pres. der Vereenigde Kamers van Koophandel van Engeland, terwijl een praeadvies was geleverd en werd voorgelezen door Prof. Kielstra. 5°. Vrijhandel als een noodzakelijke voorwaarde voor een doeltreffenden Volkenbond, waarvoor Gaston Moch (Frankrijk) en E. Bernstein, praeadviezen hadden geleverd, waarvan een overzicht was

gedrukt (geen van beiden was ten congresse aanwezig) terwijl een gedrukt stuk werd rondgedeeld van de hand van Prof. Heringa, mede niet aanwezig. En eindelijk 6°. Het gevaar voor protectie in Engeland, welk punt werd ingeleid door den heer Hirst, jaren lang redacteur van de „Economist”, thans van het tijdschrift „Common Sense”.

Ik meen zonder eenig patriottisch vooroordeel te kunnen getuigen, dat de drie gedrukte stukken door Hollanders geschreven tot de beste behoorden, welke werden verspreid. Dat van Mej. van Dorp werd niet slechts bij de behandeling van het betrokken onderwerp doch ook in volgende zittingen telkens met veel instemming geciteerd.

Zij wijst er o.a. met klem op, dat prijzen gevormd in vrij ruilverkeer zoo binnen- als buitenslands de eenige gids vormen uit het labyrinth van verwarde toestanden op het gebied van productie en consumptie en dat zoo lang de Staat zich met de prijsvorming bemoeit, de producenten ten eenen male in het duister rondtasten, in welke richting zij hunne productie ten bate van zichzelf en van het algemeen moeten sturen. Een maatschappij kan socialistisch of individualistisch zijn; maar alle tusschendingen zijn onlogisch. Wie meent, dat gelijke verdeling de hoofdzaak is pleite voor den socialistischen staat; wie meent, dat deze tot algemeenen hongersnood zal leiden, kiese het particulier initiatief, maar als de Staat hier meent te moeten ingrijpen, leidt het tot den chaos. Zij wijst er voorts op, dat een bezwaar, dat in gewone tijden geldt tegen overgang tot den vrijhandel, t.w. dat hij een tijdelijke verbreking van het evenwicht in de productie kan medebrengen (al wordt die dan ook binnenkort door groote voordeelen opgewogen), thans niet bestaat, omdat de productie toch, na al het verlies en de verplaatsing van rijkdommen, geheel opnieuw moet worden gearrangeerd. Mej. van Dorp neemt protectionisme bij hare beoordeeling in een zeer ruimen zin en treedt dan ook in een bestrijding van al de zonderlinge in den grond zuiver mercantilistische opvattingen, welke in en na den oorlog zoo onnoemelijk veel hebben bijgedragen om de ellende te vergrooten.

Het praeadvies van Prof. Kielstra, dat strekt ten betooge, dat de thans zoo hoog noodige productievermeerdering zeer kan worden bevorderd door een politiek van volstrekte open deur in de koloniën, vond ook instemming en zal niet zonder invloed blijven.¹⁾

Buitengewone belangstelling wekte en verdiende de rede van den heer Hirst, waarin de Engelsche regering hevig werd gegeeseld wegens hare politiek van het berekenen van hoogere prijzen voor steenkool aan het buitenland dan aan het binnenland²⁾ en wegens de hooge uitvoerrechten geheven van vethoudende grondstoffen uit de Afrikaansche koloniën voorzover die grondstoffen niet naar Engeland worden verscheept. De heer H. vroeg wat Lancaster zoude zeggen als Amerika deed met de katoen, gelijk Engeland met de steenkool en betoogde, dat niet slechts door die maatregelen groote schade wordt gedaan hetzij aan de producenten hetzij aan de consumenten in Engeland, doch dat die maatregelen ook strekten om tegenmaatregelen van andere landen uit te lokken. Het scheen hem duidelijk, dat wat men krachtens het covenant van den Volkenbond niet doen mocht in koloniën en landstreken, waarover een mandaat aan verschillende landen was gegeven, evenzeer verboden was voor de koloniën, die men van ouds bezat en dat als Engeland het slechte voorbeeld gaf, om daarmee in strijd te handelen, ongetwijfeld de bepaling van het covenant voor de koloniën onder mandaat ook spoedig een doode letter zoude worden. Ook de heer Hirst sprak van vrijhandel in een engeren zin (weglating of afschaffing van alle invoerrechten) en vrijhandel in den rui-

¹⁾ Deze beide praeadviezen zullen in de Economist worden overgedrukt.

²⁾ Verg. op pag. 938 van dit nummer de derde Resolutie over den Intern. Handel en de aant. op pag. 941.

meren zin, welke medebrenghet het opkomen tegen mercantilistische opvattingen in welk verband zich die ook voordoen en hij achtte het de plicht van alle vrijhandelaars het vrijhandelsbeginsel in den laatstgenoemden zin voor te staan.

Het trok mijne aandacht op het congres, dat slechts één-enkele maal argumenten werden gebezigd, die hier te lande van personen, die zich tot de volbloedvrijhandelaren rekenen, maar al te vaak worden gehoord. Eén spreker gaf als zijne meening, dat de invoering van den vrijhandel zeer zoude worden bevorderd, doordat als gevolg van het Volkenbondverdrag naar éénparige regeling van de sociale wetgeving van verschillende landen wordt gestreefd, zoodat men in landen met korten arbeidsduur, verbod van sweating enz. niet meer behoeft bevreesd te zijn voor de concurrentie van landen, die op dat gebied minder ver gaan, een vrees, die vele zoogenaamde vrijhandelaren hier te lande ook koesteren. De man toonde met zijn betoog naar mijne meening, dat de grondslagen van de internationale uitwisseling van producten hem nog niet duidelijk zijn geworden; hij stond nog met beide voeten op het mercantilistische standpunt, dat het een nadeel is om iets van zijn buurman goedkoop te verkrijgen. Maar als gezegd, hij was éénling, en ware er op dat oogenblik tijd geweest, zijn betoog zoude voorzeker niet zonder tegenspraak zijn gebleven. Gelukkig staan de zaken niet gelijk hij meent, want, moest onze vrijhandel slechts houdbaar zijn, als overal een uniform sociale wetgeving gold, dan moesten wij dien nu zeker in den steek laten. Eenparige sociale wetgeving is nog geen eenparige toestand in de praktijk. In België steekt men thans reeds niet onder stoelen en banken, dat de achturedag goed is voor de politici, maar dat men er boven op tracht te komen door tien en meer uren te werken, althans in de gevallen, waarin de productie in tien uren ruimer is dan in acht, wat zeer vaak het geval is.

Een andere zaak, die de aandacht trok, was, dat de principieele strijd voor den vrijhandel in Engeland in hoofdzaak in handen is van mannen, die reeds op hoogen leeftijd zijn. Aan de bestuurstafel waren hoofdzakelijk gezichten met grijze baarden te zien. Het bezwaar werd van Engelsche zijde zelf wel gevoeld. Tot tweemaal toe traden jeugdiger sprekers op, die de groote wenschelijkheid te kennen gaven van propaganda onder een jonger, met name onder het opkomende, geslacht. De Cobden-club zal zeker zeer verstandig doen door haar bestuur en leden stelselmatig gedeeltelijk te verjongen en door den haar gegeven raad van propaganda onder de jongeren op te volgen. Ongetwijfeld was het aan het feit, dat zoovele veteranen de leiding hadden te danken, dat de redevoeringen nagenoeg zonder uitzondering op een hoog peil stonden. Maar het zorgvuldig bewaren van de eerwaardige tradities en juiste beginselen is niet voldoende; men kan het jongere geslacht niet missen, om een nieuw kleed aan de oude redeneeringen te geven. Laat mij dadelijk zeggen, dat de mannen met grijze baarden zoo frisch van geest waren, dat zij dit ten volle inzagen.

De kopstukken van de Engelsche Free-Tradebeweging, ofschoon momenteel niet tevreden over, noch gerust omtrent, eigen regeering, leven in de overtuiging, dat de naaste toekomst aan den Free-Trade een goede kans geeft, zij het dan, dat zij zal komen om redenen, die men liever niet had gezien. Toen Cobden en Bright hun eerste veldtocht door Engeland hielden, was de hongersnood, welke hier en daar dreigde, hun beste bondgenoot. De geschiedenis zal, zoo meent men, zich, ten dezen herhalen. En daarom meenen de Bestuurders van de Cobden-club, dat het noodig is zich gereed te houden voor een breed opgezette propaganda in alle landen, geconcentreerd in een zoo groot mogelijk congres te houden, zoodra de tijden daarvoor rijp zijn.

ANT. VAN GIJN.

VOORUITZICHTEN IN DEN HANDEL.

Van geachte zijde schrijft men ons:

De berichten wijzende op het doorzetten van de economische depressie in de Vereenigde Staten en Engeland doen de vraag rijzen hoe de toestand *hier te lande* zich ontwikkelt. Het wil ons voorkomen, dat de depressie in de Unie, die wellicht van min of meer kunstmatigen aard is, haar invloed op Europa niet mist. De bekende politiek van den Federal Reserve Board, gericht op een doen eindigen der inflatie en het bewerken van een prijsverlaging van vele artikelen heeft tot gevolg gehad, dat de tweede hand en importeurs, wier zaken door de banken werden gefinancierd, hetgeen natuurlijk met het overgroot deel het geval is, sterk in hun crediet beperkt zijn, hetgeen het op de markt werpen van groote voorraden tengevolge heeft gehad. Het komt mij voor, dat deze credietopzeggingen in vele gevallen niet altijd even verdedigbaar zijn geweest en tot catastrophes gevoerd hebben, welke te vermijden geweest waren. Uit de cijfers van Dun & Co. over Juli blijkt, dat in Juli van dit jaar het aantal faillissementen in de Unie anderhalf maal zoo groot was als in Juli van het vorig jaar, terwijl de gezamenlijke passiva het viervoud waren van die van Juli 1919 en hier en daar kan men uit particuliere bron vernemen, dat het aantal ingebreke blijvingen in de V. S. veel groter is dan men tegenover het buitenland wil toegeven.

De hooge dollarkoers heeft bovendien de exportmogelijkheid uit de V. S. zeer verminderd, terwijl dezelfde oorzaak den import doet stijgen. Men ziet dan ook in de laatste maanden een sterke daling van het exportsurplus. De Unie bevindt zich thans in den toestand, waarin wij ons in het begin van dit jaar en nog, ten opzichte van het buitenland, wegens den hoogen guldenkoers tegenover de ons omringende landen, bevinden en waardoor de export van goederen, die hier gefabriceerd of bewerkt worden zoo moeilijk is. Een factor, die onze concurrentie-macht zeer beïnvloedt, is daarbij het loonniveau, dat wellicht het hoogste is van geheel West-Europa, Engeland uitgesloten. Onze handelsbalans, waarop de import de dubbele waarde van den export toont, vertoont van een en ander de uitwerking. Daar de V. S. een productieland zijn, zal het exportcijfer daar niet zoo licht beneden het importcijfer dalen.

Wat den toestand hier te lande betreft, ook hier hebben min of meer kunstmatig ontstane lagere prijzen hun slechten invloed op vele zaken gehad. Niet dat een prijsdaling op zichzelf niet te wenschen is, integendeel, doch wanneer dit door credietonttrekkingen of andere crisisoorzaken geschiedt, dan komen hiervan ongelukken, die zeer zeker niet tot het algemeen belang bijdragen. De restrictieve credietpolitiek door de banken in de laatste maanden gevolgd, de credietopzeggingen, die ook hier te lande niet uit zijn gebleven, hebben evenwel een veel minder scherp vorm aangenomen dan in de Unie.

De prijsdaling in die grondstoffen voor onze industrie, welke een wereldmarkt hebben en de terughoudendheid der koopers, die den afzet slechts tot lagere prijzen of zelfs met verlies mogelijk maakt, brengen het loonvraagstuk, dat in een periode van stijgende conjunctuur zoo gemakkelijk is op te lossen, in verscherpten vorm naar voren. Onze hooge loonen worden bij prijsdaling der grondstoffen, een steeds meer beheerschende factor in den kostprijs van vele artikelen en het oogenblik kan niet uitblijven, waarop verdere mogelijkheid van export van loondaling afhankelijk wordt. Reeds thans werken vele industrieën met verlies, hetgeen toch ook maar een beperkten tijd kan duren. Ons eigen land is slechts een klein afzetgebied, zoodat onze industrie op export is aangewezen. Een blijvende algemeene verlaging van het prijsniveau, zal het handhaven van een overdreven loonstandaard onmogelijk maken en hoewel de overgang met schokken gepaard zal gaan,

fabrieken wegens gebrek aan werk noodzaak zullen zijn arbeiders te ontslaan, kan op deze wijze slechts een nieuw evenwicht gevonden worden.

Intusschen heeft de goederenhandel thans sterk te kampen met hoogst onzekere factoren en is daardoor aan te groote risico's onderhevig. De kans op een bepaalde „crisis” wil ons evenwel niet zeer groot schijnen.

Het feit, dat de effectenbeurs, hoewel reeds lang topzwaar, (met name bewegen vele cultuurwaarden zich op een niveau, waarop geen behoorlijk rendement van het in dit risquante bedrijf gestoken kapitaal te verwachten was) zich zolang goed heeft gehouden en een tijdlang immuun is geweest voor alle dreigende berichten, is een symptoom eener krachtige financiële positie, een uitvloeisel van de inwendige versterking van al onze solied beheerde ondernemingen in de afgelopen goede jaren. Er is en er wordt nog steeds zwaar geliquideerd, de meeste verliezen zijn evenwel al geleden, zonder al te groote schokken tot nu toe. Het wil ons dan ook schijnen, dat al zullen er wel eenige veeren worden gelaten en al zullen sommige zwakke in de „boom”periode opgerichte zaken er het loodje wel bij leggen, men in het algemeen niet zoo zwartgallig behoeft te zijn ten opzichte van den financiële toestand en de credietwaardigheid van den Nederlandschen handel.

De mogelijkheid en zelfs waarschijnlijkheid van een korter of langer tijdperk van malaise, stemt echter tot voorzichtigheid en overleg!

DE HERZIENING DER HUURWETTEN.

In het nummer van 17 Maart van dit jaar wijdde ik eenige beschouwingen aan de Huurwetten, die toen stonden te worden herzien en aangevuld. De Huurcommissiewet en de Huuropzeggingswet waren toen eenigen tijd in werking en een aanvulling van de Woningnoodwet, eene wijziging van de Huurcommissiewet en maatregelen tegen het onbewoond laten van woningen, waren bij Koninklijke Boodschap van 12 Februari aangekondigd. De regeering vond het noodig, eenerzijds verdere maatregelen van dwang voor te stellen, anderszins de geleidelijke liquidatie van de Huurcommissiewet in uitzicht te stellen door aan de Huurcommissies op te dragen te streven naar eene redelijke huurverhoging, die geleidelijk voert tot den normalen prijs in het vrije verkeer.

De ontwerpen vonden in en buiten het parlement maar matige instemming en daaraan ongetwijfeld is het toe te schrijven, dat deze tijdelijke noodmaatregelen, door de urgentie ingegeven, nog niet het staatsblad konden bereiken.

Het Voorloopig Verslag van de Tweede Kamer werd uitgebracht op 17 Maart en de Memorie van Antwoord verscheen in de tweede helft van Juli. Dat er ruim vier maanden moesten verlopen tusschen het Kamerverslag en het antwoord daarop, een zaak, die in een noodstand heet te voorzien, teekent meer dan een lang betoog hoe moeilijk en épineus de geheele regeling is.

Over de Woningnoodwet en de Huuraaneggingswet kan ik kort zijn, omdat ik de practische beteekenis van die voorstellen niet hoog aansla en er weinig nieuwe gezichtspunten geopend werden. In de Woningnoodwet wordt de wijze waarop de waarde van eenig pand bepaald zal worden gewijzigd en vastgesteld, dat buiten beschouwing blijven de prijzen, die bij de speculatieve verhandeling gedurende de buitengewone tijdsomstandigheden zijn betaald.¹⁾

¹⁾ De practijk zal nu wel zijn dat minstens de verkoopwaarde wordt vergoed. Het aanvankelijke regeeringsvoorstel hield in te betalen:

1. voor woningen die tusschen 1 Augustus 1914 en 1 November 1919 waren verkocht: den koopprijs, te vermeerderen eventueel met bouwingskosten;

2. voor woningen die na 1 Augustus 1914 niet van eigenaar waren veranderd: den prijs van 1 Augustus 1914.

Waarbij rekening diende gehouden met de verminderde waarde van het geld!!

In de Huuraaneggingswet (naam waaronder de wettelijke maatregelen tegen het onbewoond laten van woningen kan worden aangehaald) zijn geen wijzigingen van belang aangebracht, ik blijf van meening, dat haar beteekenis gering is en dat ze mogelijk alleen beteekenis heeft als voorloopster van ernstiger maatregelen, indien de toenemende woningnood en de politieke constellatie daartoe nopen mochten, en als een wenk aan bezitters van ledigstaande woningen, om den boog niet te sterk te spannen. Van overwegend belang blijft de Huurcommissiewet, omdat die algemeen geldt, terwijl de andere huurwetten uitzonderingsmaatregelen betreffen en omdat de geheele woningpolitiek door haar wordt beheerscht.

Dat de aanvankelijk voorgestelde regeling, die zoals gezegd, streefde naar een spoedigen terugkeer tot de prijzen van het vrije verkeer, velerlei bezwaren zou ontmoeten, was te voorzien. Die bezwaren kwamen uit beide kampen. Zij die op het standpunt van den verhuurder staan, of, dat verdedigen, vreezen, dat de Huurcommissies, te schroomvallig zullen zijn met het toekennen van verhoogingen; de uitdrukking „geleidelijk” te veel zouden opvatten als: vooral heel langzaam aan! De wederpartij gaf uiting aan de vrees, dat de huren te veel zouden rijzen, de verhuurders te veel profiteeren, de Huurcommissies geen weerstand zouden kunnen bieden aan verhuurders die beweren mochten, dat de wijziging klaarlijk ten doel had opvoeren van de prijzen tot die in het vrije verkeer en dat „geleidelijk” een soort rem was, die nu ja aangelegd kon worden, maar alleen als het erg noodig was, omdat klaarlijk de komst van het door de regeering zoo gewenschte normale prijsniveau niet bevorderd werd door veel remmen. Bovendien had men er bezwaar tegen, dat de groote winsten, die een gevolg zouden zijn van het loslaten van de rem geheel ten goede zouden komen aan de tegenwoordige eigenaren, die uit den nood van hun medeburgers, zonder eenige prestatie hunnerzijds, zeer aanzienlijke winsten zouden realiseren.

In de Memorie van Antwoord wijzen de betrokken Ministers de beschuldiging terug, dat zij zich bij hun voorstellen hadden laten leiden door voorkeur voor eigenaarsbelangen. Rijk en gemeente hebben niet geschroomd groote offers te brengen, om den woningnood te bestrijden, maar het bleek een sisyphuswerk, de nood bleef stijgen en de regeering gevoelt zich versterkt in de overtuiging, dat een bestrijding van den woningnood, door de overheid alléén, niet effectief kan zijn en dat het particuliere bouwbedrijf moet worden gemobiliseerd. Dat particulier bedrijf is afgeschrikt onder meer door de lage huren, die door de huurcommissies worden gehandhaafd en het is dus noodig, dat die huren hooger worden.

Principieel afwijzend staat de regeering tegenover hen, die meenen, dat de geheele woningvoorziening blijvend de taak moet zijn van Rijk en gemeente; de overheid zou tegen die taak niet opgewassen blijken. Voorloopig zal rijkssteun voor woningbouw onmisbaar zijn, maar de regeering vertrouwt, dat na enkele jaren, wanneer de gevolgen van den oorlog in hevigheid zijn afgenomen, de toeneming van productie vanzelf zal leiden tot minder abnormale prijzen.

Geheel verwerpelijk ook acht de regeering het instellen van een Centraal Woningfonds, te vormen door het opvoeren van een deel der hoogere huren. Ik kom daarop nog terug.

In deze Memorie van Antwoord wordt niet alleen het hoofdbeginsel van de oorspronkelijk voorgestelde wijziging prijsgegeven, maar de stijging van de huren vrij eng beperkt. Van terugkeer naar den prijs van het vrije verkeer wordt niet meer gesproken. Alleen wordt, wel heel optimistisch, verklaard, dat: „alles zal rech kom”, omdat immers, over enkele jaren, de toeneming van de productie vanzelf zal leiden tot minder abnormale prijzen!!

Wat zijn nu ten slotte de voorstellen van de Rege-

ring. De hoofdzaken resumeerend wordt eene verhooging van 20 pCt. boven de huren van 1 Januari 1916 voor de kleine woningen en van 10 pCt. boven de huren van 1 Januari 1918 voor de grootere woningen aan de goedkeuring der Huurcommissies onttrokken. Verdere verhoogingen worden beperkt tot uiterlijk 50 pCt. boven de huurprijzen van 1916 of 37½ pCt. boven die van 1918, waarbij de Huurcommissies gehouden zijn met den staat van onderhoud rekening te houden.

De Huurcommissie kan een huurverhoging voorwaardelijk goedkeuren en afhankelijk stellen van door haar aan te wijzen verbeteringen of herstellingen.¹⁾ Aan het toezicht van de Huurcommissies worden geheel onttrokken enkele categoriën van woningen, die toch reeds onder overheidstoezicht staan.

Voor de woningen na 1916 gebouwd wordt, als ik het bepaalde goed begrijp, vast gehouden aan de fictie, dat de eerste huur eene *behoorlijke vergoeding* vormt en dat die huur *alleen* verhoogd mag worden, indien verhuurder hogere uitgaven krijgt. De fictie blijkt in de praktijk geregeld onjuist en geeft aanleiding tot *onbedoelde* en zeer *ongewenschte* achterstelling van nieuw gebouwde woningen.

Alvorens verder in te gaan op het vraagstuk der huurwetten en de daarmee samenhangende algemeene woningpolitiek zij er op gewezen, dat de regering wel heel ver terugkeert op den weg, dien ze zich had afgebakend en die ons zou voeren tot de normale huurprijzen in het vrije verkeer. Ik geloof onder de werkelijkheid te blijven, indien ik aanneem, dat eene verhoging met 150 pCt. noodig zou zijn om het den bouwer — afgezien nu van andere omstandigheden — mogelijk te maken in de markt te komen en nu worden de Commissies gebonden aan 50 pCt.²⁾ als maximum; een percentage, dat reeds thans voor enkele woningen is bereikt of overschreden en dat in geen geval iets kan doen om het aanbod van woningen te vergrooten.

Op het Woningcongres te Amsterdam, uitgeschreven door den Nederlandschen Bond van huis- en grondeigenaren en bouwkundigen werd betoogd, dat eene verhoging der huren van 1916 met 55 pCt. den eigenaar in de conditie van vroeger zou laten. Dat cijfer is niet aangevochten en wordt onder voorbehoud, dat het geheele onderhoud ten laste van den eigenaar blijft en behoorlijk geschiedt, in het algemeen ook door mij aanvaard. Voor den huiseigenaar is het dus wel een tegenvaller, dat de regering haar standpunt prijs gaf en ik kan mij voorstellen, dat hij liever de bestaande regeling behoudt, die, zoo de billijkheid wordt aangetoond (en de steeds stijgende hypotheekrente is een zeer krachtig argument) uitzicht geeft op grooter verhoging dan nu mogelijk zal blijven.

Het geheele voorstel ademt weifeling en teekent de moeijlichkeiten, die elke regeling met zich brengt. De regering is van goeden wille, maar eene behoorlijke oplossing is haar niet aan de hand gedaan en vermoedelijk niet aan de hand te doen. Ze deed een

¹⁾ Het beginsel is inderdaad voortreffelijk, maar de uitvoering kan in de praktijk tot conflicten met het bouw- en woningtoezicht en de gemeentebesturen aanleiding geven. Het voorschrift ware in het besluit van uitvoering uit te werken en aan te passen aan de bestaande wetgeving.

²⁾ Op deze ijzeren wet moeten uitzonderingen mogelijk blijven wil men niet tot dwaasheden komen. Onlangs kwam bij Huurcommissie I in Den Haag een verzoekschrift in om de huur van eene woning te mogen verhoogen van f 12 per week tot f 140 per week. Dat was veel te hoog, maar een huur van f 3000 's jaars of pl.m. f 58 in de week werd billijk geoordeeld en toegestaan, terwijl f 16,50 hoogstens mogelijk zou zijn bij de novelle. Herhaaldelijk doen zich gevallen voor, dat een woning in 1916 abnormaal laag was verhuurd en dat eene verhoging met 50, respectievelijk 37½ pCt., onvoldoende zou zijn haar te brengen op den prijs van identieke woningen in de onmiddellijke omgeving, wat toch een eisch van billijkheid mag heeten.

greep, die misschien niet ongelukkig was, toen ze er toe besloot, maar die al lang weer achterhaald is door de feiten.

De tijd gaat snel! In het Voorloopig Verslag wordt gesproken over: „eene verhoging van de hypotheekrente van 4½ pCt. tot 5½ pCt., die alleen reeds de exploitatiekosten van woningen gemiddeld met ruim 13 pCt. verhoogde.” Welke huiseigenaar prijst zich thans niet gelukkig, die nog hypotheek kan afsluiten tegen 5½ pCt.? Is niet 6½ pCt. meer normaal? En zal niet binnenkort die rente nog meer stijgen? Moeten niet de gemeenten reeds 7 pCt. bieden en komen niet krachtige industriele instellingen met cumulatief preferente leeningen van 8 pCt. aan de markt? Wijst niet de omstandigheid, dat Frankrijk en Zwitserland leeningen fundeeren in Amerika, die hun omstreeks 9 pCt. kosten, op de waarschijnlijkheid van veel duurder geld voor de naaste toekomst? En het zijn niet alleen de kosten van onderhoud (waarmede te transigeeren valt en waarmede getransigeerd wordt), die naast de hypotheekrente de vaste lasten verhoogen. De gemeente laat terecht voor al de diensten die ze bewijst, (vuil ophalen, verlichting van hofjes, drinkwatervoorziening) hooger betalen dan vroeger en die kosten drukken, in procenten uitgedrukt, vooral op de lagere huurwaarden, zwaar. De fiscus eindelijk eischt een grooter deel en nieuwe belastingen (in Den Haag b.v. de straatbelasting) kunnen niet meer op den huurder worden afgeschoven, zoodra de prijzen tot de in de wet genoemde 50 pCt. boven die van 1 Januari 1916 zijn opgevoerd.

Dat de verhuurders dus bezwaar maken tegen deze wijziging van art. 5 van de Huurcommissiewet laat zich hooren en ook de huurders gevoelen zich bezwaard, omdat zij terecht of ten onrechte meenen, dat de Huurcommissies bezwaarlijk weerstand zullen kunnen bieden aan den drang van de eigenaars thans ook die 50 pCt., als maximum bedoeld, zoo spoedig mogelijk toegekend te zien.

Bevrediging zal dus het regeringsvoorstel niet geven en het blijft m.i. een open vraag, of niet eene technische herziening, met behoud van het tegenwoordige artikel 5, dat groote vrijheid aan de Huurcommissies laat, geleidelijk meer op den voorgrond zal komen, eenvoudig omdat elke wijziging daarvan bij minstens een der partijen en mogelijk bij beide, op verzet zal stuiten.

De Memorie van Antwoord is niet optimistisch gesteld; met zooveel woorden wordt erkend, dat de belangrijke voorschotten en bijdragen door het Rijk toegekend niet in staat bleken den woningnood op te heffen, of te verminderen, dat eer aangenomen moet worden, dat op enkele uitzonderingen na die nood bleef stijgen. Dit zal inderdaad wel juist zijn; in een recent artikel in de „Vragen des Tijds” becijfert de heer Bloemers,¹⁾ dat een aanbouw van 400.000 woningen in 10 jaar noodig zal zijn, om den woningnood op te heffen en dat daarmee een bedrag van drie milliard gulden gemoeid is. Die becijfering wijkt, wat het aantal woningen betreft, niet veel af van vroeger door mij gegeven cijfers, maar de kosten zijn aanzienlijk hooger geraamd, dan ik toenmaals noodig oordeelde, en ik meen nog, dat op die kosten aanzienlijk zal moeten worden bezuinigd, wil de zaak niet onherroepelijk vastloopen.

Ik mag hier niet in een uitvoerige becijfering treden van de lasten, die zulk een bouw op land en volk zou leggen, maar wil toch in korte trekken het cijfer even belichten. Voor kapitaal in huizen belegd mag men thans en in de naaste toekomst een netto provenu van 7 pCt. eischen, wat een bruto-opbrengst van minstens 9 pCt. vordert. De bouwkosten, met den heer Bloemers, op gemiddeld f 7500 per woning

¹⁾ „Vragen des Tijds”, Nos. 11/12, 1920. „De Financiële Zijde van het Woningvraagstuk”, door H. P. J. Bloemers.

stellende, komt men tot een huurprijs van *f* 675 per jaar, buiten den grond of *f* 13 per week. Voor de steden zou dat bedrag wat hooger, voor het platteland wat lager mogen zijn. Ik geloof niet pessimistisch te zijn indien ik reken, dat gemiddeld de huur niet hooger gesteld kan worden dan *f* 8 per week¹⁾ en dat er dus een jaartekort van *f* 260 per woning, of ruim 100 miljoen per jaar zal zijn op het oogblik, dat de 400.000 woningen voltooid zullen zijn, dat alles nog gerekend buiten de prijzen voor het bouwterrein. Maar zoover zal het wel niet komen, want het lijkt mij onmogelijk, dat in deze tijden van groote kapitaalsbehoefte over de geheele wereld ons land in staat zal zijn in betrekkelijk korten tijd meer dan drie milliard gulden²⁾ vast te leggen in werken, die maar zeer betrekkelijk productief mogen heeten en die uit bezuinigingen dienen te worden bekostigd.

De Regeering constateert met leedwezen, dat het particulier bedrijf zich aan productie van arbeidswoningen heeft onttrokken en zoekt verband tusschen de Huurcommissiewet en deze onthouding. Ik blijf het zeer betwijfelen, of dat verband bestaat, ook zonder eenige huurwet is onder de tegenwoordige omstandigheden aanbouw van particulieren op eenigszins ruime schaal uitgesloten, omdat de bouwkosten te zeer zijn gestegen en ook — en dat moet vooral juist nu sterk meewegen — geld niet en in elk geval niet tegen redelijken prijs te krijgen is, zoodra het om bedragen van beteekenis gaat.

De particuliere bouwondernemer moet zijn productie verkoopen en kan dat alleen als zijn panden eene aantrekkelijke belegging met behoorlijk rendement vormen en kans laten op waardevermeerdering.

Het woninggebrek is een internationaal verschijnsel, dat reeds van vóór den oorlog dateert, maar door den oorlog en de daaruit voortvloeiende ontwrichting steeds scherper vormen aannam en een calamiteit van de eerste orde dreigt te worden. Dat woninggebrek trad op in landen, die een woningwetgeving hadden en in die welke er geen hadden en is acuut geworden in landen, die oorlog voerden zoowel als in die welke buiten den oorlog bleven. Woningnood heerscht kennelijk in geheel Europa en in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika en de tekorten, die men elders becijfert³⁾ zijn niet geringer dan die welke voor ons land zouden gelden. Verband tusschen wetgeving eenerzijds, woninggebrek anderzijds is niet aan te wijzen en kan — in elk geval thans — niet dan van geringe beteekenis zijn. De hooge prijs van het geld en van materialen, de hooge loonen en de schaarschte aan arbeiders, de geringere prestatie en den verkorten arbeidsdag zijn voor het vraagstuk, dat ons bezighoudt van veel grooter beteekenis. Zoolang men zich vastklampt aan het denkbeeld, dat de zaak te verhelpen is door verandering van de huurwetten of de woningwet, zal men teleurgesteld blijven.

Het is te betreuren, dat de Regeering in de Memorie van Antwoord niet de gelegenheid heeft aangegrepen, om haar Woningpolitiek te ontwikkelen. Er heerscht in uitgebreide kringen de vrees, dat de Regeering, hoewel ongetwijfeld met de beste bedoelingen beziel, geen lijn ziet en op zien komen speelt. Voorloopig werden de teugels iets aangehaald om tot zuiniger bouw op te wekken, maar de offers blijven groot en de credietbehoeften nemen een om-

¹⁾ Dit cijfer is geheele willekeurig, maar ruim tweemaal den gemiddelden huurprijs van nieuwe woningen omstreeks 1914.

²⁾ Er dient bij geteld de jaartekorten op de exploitatie, die na 10 jaar reeds een half milliard besommen en die bezwaarlijk als belegging kunnen worden beschouwd.

³⁾ In Engeland spreekt men van 1.000.000 woningen, die dadelijk noodig zijn, in de Vereenigde Staten raamt de United States Housing Commission het tekort op 5.000.000 woningen. Bij de raming voor ons land is inbegrepen het getal woningen, dat gedurende de bouwperiode (door den heer Bloemers aangenomen op 10 jaar) de jaarlijksche behoefte vormt.

vang aan, dat het wel haast onmogelijk lijkt, dat de Minister van Financiën daarin op den duur zal kunnen en willen voorzien. En wat dan?

Op één punt geeft de Regeering haar zienswijze weer, ze wil geen centraal woningfonds, omdat ze: „behalve om practische bezwaren, het onrechtvaardig acht, één categorie van burgers, huizenverhuurders, die tot dusver door maatregelen van den wetgever worden belet winst te maken, te belasten, zoodra er een schijn van kans op winst ontstaat.” Dat is zuiver negatief en daar behoort tegenover te staan, wat zij dan wel wil.

Tegen de aangehaalde beginselverklaring is heel wat in te brengen en ik mag niet over veel ruimte meer beschikken. De regeering heeft wel meer groepen belast, die groote conjunctuurwinsten maakten en die worden thans met vaste goederen gemaakt en zullen in de naaste toekomst nog meer gemaakt worden. En het zijn die winsten, die voortvloeien uit de nooden van het algemeen, die grooten wrevel wekken. Een huurbelasting is ook mij niet sympathiek, maar een belasting op de waardevermeerdering, in Duitschland sedert jaren in verschillende gemeenten geheven, zou meer aandacht verdienen dan eene bloote afwijzing op onjuiste voorstellingen gebaseerd.

Vaste goederen gaan in het laatste jaar op groote schaal in andere handen over, gewoonlijk met zeer groote winsten voor den eigenaar, winsten die geaccentueerd worden door het feit, dat hij zijn hypotheek met gedeprecieerd geld kan aflossen.¹⁾ De aankoop tegen hoogen prijs is een gewoon, maar naar de wet niet aanneemlijk motief, om tot huurverhooging te geraken, maar in elk geval werkt de speculatie, die door een belasting op de waardevermeerdering gebreideld kan worden, prijsopdrijvend.

De Regeering wil geen speciale belasting, maar was ze van de toestanden op de hoogte, toen ze dat eenigszins kregelich neerschreef en wat wil ze dan? Hoe wil zij den woningbouw financieren en hoe wil ze snelleren aanbouw bevorderen? Dat zijn vragen, die zich opdringen en die bij de behandeling van de Huurwetten m.i. een rol moeten spelen.

Als mijn persoonlijke meening wil ik ten slotte geven, dat allerlei kleine middelen niet zullen baten, dat normalisatie of massabouw geen besparing van beteekenis zullen geven en dat de kans, dat nieuw materiaal iets tot de oplossing zal bijdragen, gering is.

Evenzeer verwacht ik weinig van den bouw door particuliere ondernemers, ook niet, indien vrij aanzienlijke subsidies worden gegeven, omdat arbeiderswoningen, die *f* 8 huur moeten doen,²⁾ geen aantrekkelijk beleggingsobject zijn en dus niet te verkoopen, tenzij de overheid ze neemt. De financieele moeilijkheden zullen overigens geenszins geringer blijken dan bij overheidsbouw en het geld moet, in beide gevallen, komen uit besparingen.

Aandacht moet gewijd worden aan de mogelijkheid van een gedeeltelijke terugvloeiing van de stedelijke bevolking naar het land, waar de levensomstandigheden eenvoudiger, de bouwkosten geringer zijn en waar de arbeider in staat is een deel van zijn vrijen tijd productief te maken in tuinbouw op eigen grond, tot aanvulling van zijn voeding. De sterk gerezen voedselprijzen moeten steun geven aan die beweging, die zich reeds lang geleden in Engeland uitte en die zich thans ook in Duitschland doet gelden.

Naar huurverhooging binnen de grenzen van het

¹⁾ Een getallenvoorbeeld aan de practijk ontleend: Woningen, omstreeks 1910 gebouwd en in totaal kostende 10 tot 11 mille en belast met 7 mille hypotheek, worden nu verkocht voor 18 mille en hooger. Met 4 mille eigen geld maakt de bezitter minstens 7 mille winst. De last van de depreciatie komt op den hypotheekhouder, de aanzienlijke winst den eigenaar ten goede.

²⁾ Ik reken, weer eenigszins willekeurig, dat de Staat zooveel subsidie geeft, dat tegen dezen prijs verhuurd kan worden.

bereikbare dient gestreefd en de mogelijkheid van de instelling van een Woningfonds, bij voorkeur door belasting op de waardevermeerdering, moet onderzocht. Dat fonds zal dienen om aanbouw te bevorderen en ten slotte de vrije markt te herstellen. Grootte huurverhoogingen, die geheel ten bate van den verhuurder blijven, zullen tot maatschappelijke beroering leiden en het herstel van de vrije markt, die voldoende aanbod eischt, toch niet mogelijk maken.

De tijd zal moeten leeren, of bij het invoeren van den achturigen werkdag, in een periode van grooten achterstand op elk gebied, het woningpeil, dat wij bij den bouw van nieuwe arbeiderswoningen vóór den oorlog bereikt hadden, zal te handhaven zijn.

J. H. FABER.

DE PANDBRIEVEN ONZER HYPOTHEEK-BANKEN. II.

Nu zou het, nadat onze hypotheekbanken tot het inzicht waren gekomen, dat de veranderde tijdsomstandigheden het invoeren van eene belangrijke verplichte uitloting wenschelijk maakten, oogenschiijnlijk voor de hand hebben gelegen, dat ook zij hiertoe het uitlotingssysteem der twee oudste banken hadden aangevaard, doch hiertegen bestonden bijzondere bezwaren, en wel in de eerste plaats dit, dat, wanneer men *alle* aflossingen op de hypotheeken voor uitloting van pandbrieven gebruikt, er ook *geen geld is om in te koop*. En dat een vlotte inkoop naast eene verplichte uitloting voor de banken niet kon worden gemist, stond bij haar vast. Door de wijze van plaatsing toch der pandbrieven wordt de vrije handel aan de beurs belemmerd. De vrij hooge plaatsingsprovisie geeft n.l. den commissonnairs aanleiding de stukken rechtstreeks van de banken te betrekken, waardoor aan de beurs de vraag gering is en daar vrijwel slechts het aanbod komt. En hetgeen daar wordt aangeboden wordt dan opgenomen door inkoop vanwege de banken zelve. Een systeem van verplichte uitloting, dat den inkoop belemmert, zou dus voor deze banken verkeerd zijn, al spreekt het vanzelf, dat eene behoorlijke uitlotingsverplichting het aanbod ter beurze remt. Dat de pandbrieven van de twee genoemde oudste banken zoo courant zijn, moge zeer zeker ook te danken zijn aan haar uitlotingssysteem; een groote factor is echter zeker mede, de oude welgevestigde reputatie van haar fonds, waardoor dit voor vele instellingen en particulieren tot heden nog steeds eene bijzondere aantrekkelijkheid heeft. Bovendien gaven de toen reeds bekend geworden abnormaal hooge uitlotingscijfers dier twee banken over de jaren 1916 en 1917, neerkomende op meer dan 10 pCt. van hare circulatie, tengevolge waarvan deze belangrijk terugging, den anderen banken aanleiding tot de vraag, of haar systeem inderdaad wel onder alle omstandigheden het meest wenschelijke was.

Na rijpe overweging zijn daarop verschillende onzer hypotheekbanken begin 1918 met een nieuw model pandbrief aan de markt gekomen, dat naar haar oordeel aan alle billijke eischen van de zijde van beleggers voldoet. Dit model bevat o.m. de bepaling van *eene verplichte uitloting à pari voor elke serie pandbrieven in uiterlijk 25 jaar met een zooveel mogelijk vast percentage van 4 pCt. per jaar, berekend over het oorspronkelijk bedrag dier serie.*

Daar de jaarlijksche aflossingen aan hypotheeken bij de banken in den regel meer dan 4 pCt. harer pandbrievencirculatie bedragen, geeft deze uitlotingsverplichting den houders de zekerheid, dat vrijwel jaarlijks tenminste 4 pCt. der onder deze bepaling uitgegeven pandbrieven à pari wordt afgelost. Doch bovendien verhindert zij de banken niet om zoo noodig nog een gedeelte van de op hare hypotheeken afgeloste gelden te besteden voor inkoop van die stukken, welker houders het tijdstip waarop zij hun geld door de uitloting „integraal” terugkrijgen, niet kunnen afwachten.

De Rijkspostspaarbank heeft zich voor de pandbrieven, die zij voor het vervolg van de hypotheekbanken zal betrekken, met deze aflossingsverplichting tevreden verklaard en voor deze haar voornoemde eisch van terugname telken jare van een tiende gedeelte zonder koersverlies, laten vallen.

Bij het invoeren van genoemde uitlotingsverplichting hebben de leiders der betrokken banken, bedenkende dat men steeds zooveel mogelijk de gevolgen van een nieuwen maatregel moet voorzien en in geen geval zijne opvolgers met eene verplichting mag bezwaren, waarvan men de draagwijdte niet kan overzien, overwogen, dat deze, *zelfs wanneer zij doorgevoerd zal zijn voor het geheele bedrijf*, zonder bezwaar zal zijn na te komen.

De banken hadden in het jaar 1918 met den nieuwen pandbrief terstond succes, ook nog in 1919, doch sedert dien is het uitgebleven en zijn ook hare 5 pCt. pandbrieven die onder de nieuwe aflossingsverplichting loopen, belangrijk in koers gedaald.

Na lange aarzeling zijn verschillende banken toen tot de uitgifte van het 5½ pCt. type overgegaan, nadat haar was gebleken dat ook daartegenover goede hypotheeken waren af te sluiten. Groot succes hadden zij met deze uitgifte echter niet, want niet alleen legden de staatsleeningen beslag op gelden, die anders allicht voor de banken beschikbaar zouden zijn gebleven, doch, ook tengevolge van de enorme stijging der lasten en der prijzen van de noodzakelijke levensbehoeften, bleef er bij vele vroegere beleggers geen geld meer over, en zochten velen van hen, die in dit opzicht gelukkiger waren, naar een hooger rendement gevende fondsen. De aandacht van dezen werd gevestigd op de talrijke emissies van preferente en gewone aandelen en obligaties in industriele en andere ondernemingen, waarvan verschillende de aantrekkelijkheid van hare uitgiften nog bovendien verhoogden, door aan het betrokken fonds een zeer korten, vaak slechts 5-jarigen, looptijd te verbinden. Deze omstandigheden gaven den publiekrechtelijken lichamen reeds aanleiding, met emissies van 6½ pCt. en 7 pCt. rentende obligaties, waarvan enkele ook reeds met een belangrijk korteren looptijd dan vroeger, aan de markt te komen.

Het ligt voor de hand, dat de leiders onzer hypotheekbanken, hoewel van geld op hypotheek thans eene zoodanige rente te bedingen is, dat ook het uitgeven van 6 pCt. rentegevende pandbrieven loonend is geworden, zich nog eerst afvragen, of het voor haar wel gewenscht is, op deze wijze verder aan den gemeenen wedloop zij het ook in gematigd tempo, mee te doen en niet veeleer aangewezen, haar fonds, in plaats van door eene verdere verhooging der rente, door eene zeer belangrijke verkorting van den looptijd aantrekkelijker te maken, b.v. door den termijn van 25 jaar voor de verplichte algeheele aflossing eveneens te brengen op 5 jaar.

En dan zal het antwoord op deze vraag alleen reeds hierom ontkennend moeten luiden, dat een dergelijk aflossingssysteem onvereinigbaar is met een der eerste grondslagen van ons hypotheekbankbedrijf, n.l. *dat eene bank voor niet meer aan pandbrieven uit de circulatie neemt, dan zij aan aflossingen op hare hypotheeken heeft ontvangen.*

Immers, om een dergelijk systeem te beoordeelen, kan men niet volstaan met zich af te vragen, of de bank wel in staat zal zijn, voor eene bepaalde serie, waarbij zij dit systeem invoert, na afloop van den eersten 5-jarigen termijn haar aflossingsplicht na te komen. Dit zal waarschijnlijk wel het geval zijn, want indien al niet alle daartegenover gesloten leeningen op tijd worden terugbetaald, zal daarvoor van de aflossingen op de andere hypotheeken nog wel voldoende beschikbaar blijven, hoewel het gebruiken der aflossingen van laatstbedoelde leeningen voor dit doel nu niet juist een faire politiek tegenover de houders

der oude pandbrieven, met welke provenu deze leeningen zijn gesloten, zou mogen worden genoemd.

Zij behoort zich echter ook nog af te vragen, welke de gevolgen voor haar kunnen zijn, indien het systeem na verloop van jaren zal zijn doorgevoerd voor haar geheele bedrijf. Met deze mogelijkheid toch behoort eene directie te rekenen, want wanneer men het geldbeleggend publiek eenmaal door eene dergelijke aflossingsvoorwaarde — die den pandbrieven het karakter van een depositobewijs geeft — heeft verwend, zal het zeer bezwaarlijk zijn, weer tot de methode van intrekking op langeren termijn terug te keeren en zal men veeleer onder den drang van de beleggers voor het vervolg het nieuwe systeem voor alle verdere uitgiften moeten handhaven.

Nu zal men hiertegenover misschien aanvoeren, dat dan de banken ook al hare hypotheken voortaan maar voor een termijn van niet langer dan 5 jaar zullen moeten afsluiten. De practijk heeft echter reeds geleerd, dat, ook wanneer eene bank hare gelden voor slechts 5 jaren op hypotheek uitzet, zij er toch op moet rekenen, deze na afloop van dezen termijn slechts voor een gedeelte terugbetaald te krijgen. Want de debiteuren rekenen er op, dat, wanneer zij gedurende die periode hunne renten en periodieke aflossingen prompt hebben voldaan, de bank zoo noodig hunne leeningen continueert. Wijkt zij van dezen regel af, dan drijft zij hare cliënten — en in de eerste plaats natuurlijk het beste deel — noodzakelijk in de armen van de concurrentie (de levensverzekeringmaatschappijen, spaarbanken, enz.). Maar bovendien kunnen de tijdsomstandigheden op een gegeven oogenblik van dien aard zijn, dat elders geen nieuwe hypotheek te krijgen is en de debiteuren tot aflossen onmachtig zijn. De bank zou dan moeten executeeren en zich waarschijnlijk juist in verband met die tijdsomstandigheden genoopt zien, een groot deel der onderpanden in te koopen. Alsdan kan zij de pandbrieven evenmin missen.

Dat inderdaad de hypotheeken, al worden zij voor een termijn van slechts 5 jaar afgesloten, na afloop daarvan zelfs slechts voor de kleinste helft worden terugbetaald, blijkt uit onderstaande cijfers van de Zuider-Hypotheekbank, een der banken die van hare oprichting af het systeem hebben gevolgd, op hooge uitzondering na, al hare leeningen voor slechts 5 jaren te verstrekken.

a. Overzicht van de over de jaren 1902/1914 door de Zuider-Hypotheekbank jaarlijks afgesloten leeningen en van de daarvoor telkens na verloop van 5 jaren nog uitstaande bedragen.

Gesloten in	Oorspronkelijke Hoofdsom	Saldo's Hoofdsom per 31 Dec.
1902	f 1.297.600,—	1907 f 671.864,—
1903	„ 1.537.300,—	1908 „ 918.960,—
1904	„ 1.558.950,—	1909 „ 822.795,—
1905	„ 1.883.950,—	1910 „ 821.729,—
1906	„ 956.775,—	1911 „ 646.813,—
1907	„ 399.010,—	1912 „ 204.629,—
1908	„ 771.300,—	1913 „ 434.725,—
1909	„ 885.285,—	1914 „ 559.565,—
1910	„ 917.850,—	1915 „ 642.490,—
1911	„ 1.027.600,—	1916 „ 778.235,—
1912	„ 1.290.400,—	1917 „ 588.044,—
1913	„ 689.425,—	1918 „ 304.990,—
1914	„ 415.815,—	1919 „ 129.025,—

b. Volledig overzicht van de over de jaren 1899/1919 door de Zuider-Hypotheekbank jaarlijks afgesloten leeningen, de daarop tot 31 December 1919 afgeloste en de daarvan op laatstgenoemden datum nog uitstaande bedragen.

Ge-sloten in	Oorspronkelijke Hoofdsom	Hierop afgelost tot 31 Dec. '19	Saldo's Hoofdsom op 31 Dec. 1919
1899	f 1.245.795,—	f 1.161.180,—	f 84.615,—
1900	„ 1.195.490,—	„ 1.100.175,—	„ 95.315,—
1901	„ 940.905,—	„ 889.155,63	„ 51.749,37
1902	„ 1.297.600,—	„ 1.075.175,—	„ 222.425,—
1903	„ 1.537.300,—	„ 1.298.490,—	„ 238.810,—
	f 6.217.090,—	f 5.524.175,63	f 692.914,37

	f 6.217.090,—	f 5.524.175,63	f 692.914,37
1904	„ 1.558.950,—	„ 1.385.705,—	„ 173.245,—
1905	„ 1.883.950,—	„ 1.581.560,—	„ 302.390,—
1906	„ 956.775,—	„ 749.075,—	„ 207.700,—
1907	„ 399.010,—	„ 343.175,—	„ 55.835,—
1908	„ 771.300,—	„ 567.440,—	„ 203.860,—
1909	„ 885.285,—	„ 725.360,—	„ 159.925,—
1910	„ 917.850,—	„ 500.925,—	„ 416.925,—
1911	„ 1.027.600,—	„ 600.350,—	„ 427.250,—
1912	„ 1.290.400,—	„ 911.865,—	„ 378.535,—
1913	„ 689.425,—	„ 448.855,—	„ 240.570,—
1914	„ 415.815,—	„ 286.790,—	„ 129.025,—
1915	„ 750.235,—	„ 524.364,—	„ 225.871,—
1916	„ 2.069.950,—	„ 639.500,—	„ 1.430.450,—
1917	„ 2.211.325,—	„ 653.985,—	„ 1.557.340,—
1918	„ 1.837.500,—	„ 329.650,—	„ 1.507.850,—
1919	„ 2.006.550,—	„ 81.840,—	„ 1.924.710,—
	f 25.889.010,—	f 15.854.614,63	f 10.034.395,37

Uit het eerste overzicht toch blijkt, dat, met uitzondering van het jaar 1910 en van de jaren 1917, 1918 en 1919, welke laatste drie echter wat de aflossingen op hypotheeken betreft, algemeen als abnormaal gelden, bij deze bank van hare telkenjare voor 5 jaar gesloten leeningen na afloop van dezen termijn nog meer dan de helft uitstond, terwijl het tweede staatje, een overzicht gevende van het verloop harer leeningen over den geheelen duur van hare werkzaamheid, aantoon, dat zelfs na 10 jaren en langer nog een vrij belangrijk deel der leeningen loopt.

Met dergelijke gegevens in de hand zou het toch waarlijk niet verantwoord zijn, zich door abnormale tijdsomstandigheden als waarin wij thans leven, van zijn stuk te laten brengen. Veeleer is het zaak, dat onze banken voor ogen blijven houden, dat een pandbrief geen handelspapier is, maar een fonds, dat nu eenmaal is bestemd voor belegging op langeren termijn, doch dan ook met een basis, die zelfs in de door den wereldoorlog geteisterde landen gebleken is nog een der meest stabiele te zijn; dat er, wellicht spoediger dan men nu verwacht, een tijd zal komen, waarin op de thans voor het geldbeleggend publiek meer aantrekkelijke waarden ook een gevoelig koersverlies zal moeten worden geboekt en de concurrentie der obligatiën van de publiekrechtelijke lichamen, die zich in hunne uitgaven niet voldoende kunnen beperken, minder ernstig zal zijn dan voorheen.

Alsdan zullen ook de beleggers tot de erkenning moeten komen, dat op den duur het fonds eener hier te lande haar bedrijf uitoefenende hypotheekbank, die zich niet heeft laten verleiden tot het aanvaarden van aflossingsverplichtingen die den goeden gang harer zaken in de war kunnen sturen, doch voor haar fonds heeft vastgehouden aan een looptijd van ten hoogste 25 jaar, behoudens haar recht tot vroegere intrekking, en met eene uitloot van een zooveel mogelijk vast jaarlijksch percentage van 4 pCt., terwijl zij bij de vaststelling der rente harer pandbrieven den tijdens de uitgifte geldenden rentevoet is blijven volgen, tot een der eerste behoort, dat voor eene solide en rustige belegging in aanmerking komt.

Wanneer eene zoodanige bank dan dit systeem nog geleidelijk voor hare geheele circulatie — d.w.z. ook voor de vroeger, niet onder deze verplichting, uitgegeven pandbrieven — zal hebben ingevoerd, zal zulks zeker voor vele oude afnemers een reden temeer zijn, zich verder bij haar te interesseeren.

H. R. VAN MAASDIJK.

's-Gravenhage, October 1920.

DUURTEWETGEVING IN ZUID-AFRIKA.

Zuid-Afrika heeft gedurende den grooten oorlog economisch een gulden tijd gehad. Aan den eenen kant is de Unie van Z.-A. op het punt der levensmiddelen, behoudens een enkele uitzondering (tarwe) vrijwel „self-supporting”, zoodat het haar in de donkere jaren 1914-1919 aan niets ontbroken heeft en distributiekaarten van levensmiddelen of brandstoffen hier onbekend gebleven zijn, terwijl vooral Azië

en Amerika afdoende hebben voorzien in de behoefte aan industrieele artikelen, welke uit Europa niet meer in voldoende mate konden worden aangevoerd. Aan den anderen kant hebben de boeren buitensporige prijzen gemaakt voor hun producten van landbouw en veeteelt, zoodat het nationaal vermogen belangrijk is vermeerderd, terwijl de industrie, vooral die, welke aan landbouw en veeteelt haar grondstoffen ontleent, zich sterk heeft uitgebreid en op hare beurt in niet geringe mate tot den vermeerderden welstand heeft bijgedragen. Toch hebben dezelfde factoren, welke overal ter wereld de prijzen omhoog hebben gedreven, ook in de Unie hun uitwerking niet gemist, zoodat ook hier de kosten van levensonderhoud, welke reeds immer onder de hoogste ter wereld moesten worden gerangschikt (vóór den grooten oorlog werden deze gesteld voor de Kaaprovincie op 30—50 pCt., voor Natal 50 pCt., Transvaal 75 pCt. en den Oranje-Vrijstaat 30—60 pCt. hooger dan die in Engeland) tot onrustbarende hoogte zijn opgelopen, gelijk uit onderstaande, aan officieele bescheiden ontleende, statistieken kan blijken.

Index-cijfers der kosten van levensonderhoud — voedsel, brandstof, licht en huishuur — in negen steden.
(Het gemiddelde voor 1910 gesteld op 1000).

	1910	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920
Kaapstad	816	940	1036	1073	1161	1183	1262	1648
P. Elizabeth ..	947	1000	1097	1121	1250	1259	1317	1694
O. Londen	849	944	996	1020	1101	1203	1242	1631
Kimberley	869	1069	1000	1026	1052	1165	1223	1619
P. Maritzburg .	845	915	972	1053	1133	1195	1238	1619
Durban	898	972	1008	1065	1194	1278	1342	1790
Pretoria	1159	1242	1294	1274	1391	1458	1484	1933
Johannesburg .	1114	1185	1206	1222	1315	1385	1426	1849
Bloemfontein .	1057	1141	1194	1194	1278	1333	1428	1794
Gemiddeld	1000	1089	1105	1153	1250	1300	1359	1765

De percentsgewijze stijging van die kosten boven het gemiddelde daarvan in de Unie in 1914 bedraagt in Juli 1920:

Kaapstad	50,92 pCt.
Port Elizabeth.....	55,13 "
Oost Londen.....	49,36 "
Kimberley.....	48,26 "
Pieter Maritzburg	48,26 "
Durban	63,92 "
Pretoria.....	77,01 "
Johannesburg	69,32 "
Bloemfontein	64,29 "
Gemiddeld.....	61,63 "

Daarbij is dan in het oog te houden, dat de prijsstijging van kleding en andere benodigdheden nog belangrijk grooter is, zoodat het pCt. waarmede de levenskosten in Zuid-Afrika in het algemeen gestegen zijn, het bovengenoemde cijfer nog verre te boven gaat. Het bureau voor den census en de statistiek te Pretoria stelt de verminderde koopkracht van het pond sterling, „zooals door de meerderheid van de blanke inwoners... in de Unie ondervonden wordt”, gemiddeld op 96 pCt. Uit den aard der zaak hebben dan ook beloften tot het nemen van maatregelen ter bestrijding van de duurte bij de in Maart van dit jaar gehouden verkiezingen voor den Volksraad een rol van betekenis gespeeld. De vervulling van de door Gen. Smuts bij die gelegenheid gedane toezegging van krachtige actie daartegen, is thans, nog geen half jaar later, in den vorm van een trits van wetten in de Unie Staatskoerant te vinden: de „Voorkoming van het Spekuleren in Voedingsmiddelen Wet 1920”, de „Wet op het maken van Woekerwinsten” en de „Wet op Huurgelden 1920” — een prestatie, die op haar gebied bezwaarlijk elders haars gelijke zal vinden. Eerstgenoemde wet maakt een duidelijke scheiding tusschen „handelaars” — personen, „die handel drijven in voedingsmiddelen met het oog op winst”, waarvan echter worden uitgezonderd „voortbrengers”, die door henzelf voortgebrachte voedingsmiddelen verkoopen — en „makelaars” — personen, die tegen vergoeding als lasthebbers voor een principaal een overeenkomst voor den aan- of verkoop van

voedingsmiddelen sluiten —, verbiedt handelaars om als makelaars op te treden en omgekeerd en schrijft voor het bezit van een vergunning (license) tot het uitoefenen van een dier beroepen. Contracten over den verkoop van voedingsmiddelen boven de waarde van £ 10,— zijn volgens de wet slechts rechtsgeldig wanneer zij schriftelijk worden gesloten en aangeven prijs, hoeveelheid en gewicht van de verkochte waren, de plaats vanwaar zij ter aflevering zullen worden verzonden en den tijd, waarbinnen de levering moet plaats hebben. Is op den datum van levering de marktprijs van het artikel lager dan de contractprijs, dan heeft de verkoper — behalve in enkele met name genoemde uitzonderingsgevallen — geen recht op den hooger prijs en maakt hij zich door dezen te vorderen schuldig aan een overtreding. De rechtspraak voor het opleggen van straffen op grond van de bepalingen van deze wet — die bestaan in een maximum geldboete van £ 500,— of gevangenisstraf zonder keuze van boete van ten hoogste zes maanden — is opgedragen aan de magistratshoven.

De „Wet op het maken van woekerwinsten” is van toepassing op alle artikelen, die door den Minister van Financiën in de Staatscourant worden verklaard tot „noodige koopwaar”, behoudens het recht van het Parlement artikelen van de gepubliceerde lijst te schrappen. Uitgezonderd van de toepassing zijn voor uitvoer bestemde en publiek verkochte artikelen of door den „voortbrenger” zelf geteelde en verkochte producten. Een door den Gouverneur-Generaal aangestelde „raad van toezicht” heeft ten opzichte van de gepubliceerde artikelen uitgestrekte bevoegdheden, o.a. het instellen van een onderzoek naar prijzen en winsten in alle stadia en het gelasten aan personen om voor dat doel voor hem te verschijnen en inlichtingen te verschaffen, winst te beperken, fabrikanten, importeurs of kooplieden te dwingen artikelen, die zij in voorraad hebben, te leveren op de gunstigste voorwaarden overeenkomstig handelsgebruik, den uitvoer van artikelen, noodig voor de voedselvoorziening in de Unie te verbieden of te beperken, te gelasten dat artikelen „overgaan van den voortbrenger, fabrikant of invoerder op den gebruiker... met zoo weinig mogelijk tusschenpersonen”, klachten te onderzoeken over onredelijke winsten en een redelijke winst vast te stellen en den verkoper te gelasten het teveel betaalde aan den koper terug te betalen. Wordt aan de orders van den Raad geen gevolg gegeven, dan kan hij een krimineele vervolging instellen tegen den overtreder en, blijkt b.v. de winst van den verkoper te boven te gaan een winst bij een order van den Raad veroorloofd of een onredelijke winst te zijn, dan kan de overtreder worden gestraft met een maximumboete van £ 500,— of gevangenisstraf zonder keuze van boete van ten hoogste 12 maanden — en de rechter — als hoedanig de magistratshoven zijn aangewezen — kan order geven tot terugbetaling. De bedragen, die moeten worden terugbetaald, kunnen op dezelfde wijze worden ingevorderd als boeten.

De Gouverneur-Generaal kan bovendien plaatselijke komitees instellen, waaraan de Minister een of meer der bevoegdheden kan toekennen, welke aan den Raad van Toezicht zijn verleend. De zittingen van den Raad en van de Komitees worden in het openbaar gehouden, wanneer zij plaats vinden op grond van een ingestelde klacht. Weigering om voor hem te verschijnen, om getuigenis af te leggen, boeken of bescheiden over te leggen, het afleggen van valsche getuigenis, het desbewust indienen van een valsche klacht enz. vormen alle met boete strafbare overtredingen.

De Raad is bovendien verplicht inlichtingen in te winnen omtrent trusts, maatschappijen, ringen, overeenkomsten en regelingen, verband houdende met mijn-, nijverheids-, transport- of handelsondernemingen en geldelijke transacties, die invloed uitoefenen op den prijs of de productie van koopwaren of de re-

geling van diensten voor zooverre zij leiden tot de schepping van monopolies of de belemmering van den handel. „Ieder, die te doen heeft met het bestuur” van zulk een lichaam of met zulk een regeling, is strafbaar wanneer door toedoen daarvan de prijs van een gepubliceerd artikel onredelijk verhoogd is, of de productie van of de markt voor zulk een artikel beperkt is, of de transportprijs daarvan onredelijk verhoogd is. Dergelijke overtredingen kunnen worden berecht door een „hooger hof”, dat een maximum-boete kan opleggen van £ 5000,— of gevangenisstraf, zonder keuze van boete, van hoogstens 3 jaar.

Ten slotte de wet op huurgelden, wier volledige titel is „Wet om raden in te stellen voor het controleren, vaststellen en verminderen van huurgelden, gevraagd voor woningen en voor andere doeleinden in verband daarmede”. Mutatis mutandis is zij analoog aan de wet op de woekerwinsten; bevoegdheden van denzelfden aard als daarbij aan den Raad van Toezicht en de plaatselijke Komitees verleend zijn, hebben hier de huurraden. Deze moeten zoo mogelijk door een magistraat of ander ambtenaar worden gepresideerd. Zij onderzoeken de klachten van huurders over een onredelijke huur, dagvaarden verhuurders en huurders om in verband daarmede getuigenis af te leggen en alle boeken en bescheiden over te leggen noodig om vast te stellen of de klacht gegrond is, kunnen de voorwaarden van een huurcontract wijzigen, voorzoover die strijdig zijn met de bepalingen van de wet, en kunnen den verhuurder gelasten de huur te verminderen tot een door den Raad als redelijke huur vastgestelden prijs. Zij kunnen ook uit eigen beweging opgaven van verhuurders vragen omtrent de huur van door hen verhuurde eigendommen en naar aanleiding van hun bevindingen in elk bijzonder geval de maatregelen nemen, die zij noodig achten. Blijft de verhuurder in gebreke de verlangde opgave te doen of doet hij opzettelijk een valsche opgave, dan maakt hij zich schuldig aan een overtreding en is strafbaar voor de wet. Een krachtens de wet door een huurraad aan een verhuurder gegeven order om de huur van een woning te verminderen of het verschil tusschen een onredelijke en een als redelijk vastgestelde huur terug te betalen levert voor den huurder in het eerste geval in een rechtsgeding een volkomen bewijs op omtrent de wettelijke huur en in het tweede ter verkrijging van een „lastbrief ter executie” van den Griffier van het magistraats-hof, binnen welks ressort de woning is gelegen. Tenzij de verhuurder op redelijke gronden de woning zelf noodig heeft, kan de rechter ook na afloop van het huurcontract niet de uitzetting bevelen van een huurder, die zijn huurcontract behoorlijk nakomt.

Onder het Uniepubliek bestond sterk het gevoel, dat de oorzaak van de hooge prijzen van tal van artikelen was te zoeken bij van de omstandigheden misbruik makende „profiteers”; de nieuwe wetgeving zal de autoriteiten in staat stellen na te gaan of die meening juist is en waar noodig, met krachtige hand de gewenschte verbetering aanbrengen.

Mr. J. D. VAN KETWICH VERSCHUUR.

Pretoria.

DE RESOLUTIES DER BRUSSELSCHER CONFERENTIE.

III.

Ten vervolge op de in onze vorige nummers gepubliceerde resoluties der tweede en vierde Commissie volgen hieronder de

RESOLUTIES DER COMMISSIE VOOR DEN INTERNATIONALEN HANDEL.

I.

De Internationale Financieele Conferentie verklaart dat de eerste voorwaarde voor de hervatting van den internationalen handel het herstel van den werkelijken vrede is, het ophouden van de oorlogen, die nog steeds gevoerd worden en de zekerheid, dat de vrede in de toekomst gehandhaafd

zal worden. Het voortduren van de oorlogsatmosfeer en van het maken van oorlogstoebereidselen is noodlottig voor de ontwikkeling van dat wederzijds vertrouwen, dat essentieel is voor het hervatten van normale handelsrelaties. De zekerheid der binnenlandsche toestanden is nauwelijks van minder belang, daar de buitenlandsche handel niet bloeien kan in een land, welks inwendige toestanden geen vertrouwen inboezemen. De Conferentie vertrouwt, dat de Volkenbond geen gelegenheid voorbij zal laten gaan, om het volledig herstel en de voortdurende handhaving van den vrede te verzekeren.

II.

De Internationale Financieele Conferentie verklaart, dat de verbetering van de financieele positie grootendeels afhangt van een zoo spoedig mogelijk algemeen herstel van een welwillende gezindheid onder de volken en in het bijzonder onderschrijft zij de verklaring van den Oppersten Raad van 8 Maart jl.¹⁾ „dat die landen die als gevolg van den oorlog ontstaan of vergroot zijn dadelijk een volledige en vriendschappelijke samenwerking weder behoeven te doen ontstaan en maatregelen behoeven te treffen voor den ongehinderden goederenruil, opdat de wezenlijke eenheid van het Europeesche economische leven niet verzwakt worde door het oprichten van kunstmatige economische slagboomen.”

III.

De Conferentie raadt aan, dat, binnen zulke grenzen en op een zoodanig tijdstip als mogelijk zal schijnen, ieder land naar het geleidelijk herstel van die vrijheid van handel zal streven, die voor den oorlog heerschte, het opheffen van kunstmatige beperkingen en het opleggen van verschillende prijzen aan binnen- en buitenland inbegrepen.²⁾

IV.

De Internationale Financieele Conferentie spreekt als haar overtuiging uit, dat de instabiliteit der wisselkoersen een grooten hinderpaal vormt voor het hervatten van den normalen Internationalen Handel.

V.

De Internationale Financieele Conferentie zou iederen stap welkom heeten, die door den Volkenbond gedaan kan worden, om de landen, die bij de huidige toestanden niet de voor hun reconstructie noodige voorraden kunnen kopen, in staat te stellen tijdelijk voor dit doel commercieele credieten te verkrijgen op een beproefde basis.

VI.

De Internationale Financieele Conferentie spreekt de overtuiging uit dat het herstel, de verbetering en het economisch gebruik van de transportstelsels der wereld en in het bijzonder van de door den oorlog getroffen landen een levensbelang is voor het herstel van den Internationalen Handel.

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE.

De mijnwerkersstaking; werkloosheid en de bouwnijverheid; gouvernementsexportcredieten; Steaua Romana (British) Ltd.; financieele moeilijkheden der Dominions.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 23 October 1920:

We have now had one week of the strike, and the net outcome is that it looks very much as if the area of conflict was to be indefinitely extended. The first signs of the coming trouble were the remarks of the Railwaymen's leader, Mr. J. H. Thomas, in the coal debate in the House of Commons on Tuesday evening. He then stated that the question of the co-operation of the Railwaymen with the Miners had already been discussed by his union, and had only been defeated by the narrow margin of one vote on the Executive. His warning to settle and settle as quickly as possible received full confirmation by what has happened since: the Railwaymen are pledged to come out to-morrow evening, in the event of negotiations not having been at least resumed. It is stated that Mr. Thomas is himself opposed to the proposed action, and that a considerable minority of the union is also antagonistic. But there seems no truth in the rumour that Mr. Thomas has refused to lead such

¹⁾ Zie pag. 219 van dezen jaargang.

²⁾ Verg. pags. 929 en 941 van dit nummer.

a strike, should it come, and, in fact, short of cutting himself off altogether from his followers, such a step is inconceivable. It was the case last year also that Mr. Thomas was against the strike, but this did not prevent him from leading it. The situation differs from that of last year by the fact that the drivers and firemen, who are organized into a separate union for the greater part, have so far shown no sign of coming in. Hence the Government will not be faced with so serious a difficulty in maintaining the services as was the case then. The Government has responded by an intimation that it proposes to pass an Emergency Act, which will give it powers to deal with the situation on broader lines than the existing law allows. The debate takes place on Monday, and, should the strike have become extended by that time, a very serious situation will have been reached. On the whole, the strike has been very free from passion and polemics, but it is quite useless to conceal the fact that next week will probably see a change. Political passions are bound to be unchained by the passage of an Act which can be plausibly interpreted as an anti-trade union measure, and the terms of the measure will have to be very carefully scanned to prevent abuse. On the other hand, it is absurd to expect the Government to see the struggle widened without arming itself for the occasion. Hence the danger that the two sides may be driven so far apart that only the crushing of one group or the other may settle the issue.

Meanwhile, what is the actual situation at the moment of writing on the details of the conflict? It looked on Tuesday as if the whole matter would be settled. In the debate on that day, the miners' leader, Mr. Brace, and Sir Robert Horne, in speeches remarkable for an absence of passion, seemed to indicate that goodwill would soon find a way out. Give us the 2/ advance, said Mr. Brace in effect, create a national wages court, allow us to discuss output in the calmer atmosphere which will be produced if the men are given what they are asking for, and the matter is settled. This lead was not responded to by the Prime Minister. What was required was some guarantee that higher wages would not again be accompanied by a lower output: and unless such a prospect was likely, it was no use entering into renewed negotiations which would only create false hopes.

The Press on the whole has taken the standpoint that this attitude was a mistake, and that the granting of the advance would have been better: an attitude which has been reinforced by the opinion of an eminent coal owner and politician, Sir Charles Seely. Meanwhile, the whole policy of the datum line has been intellectually killed by the remarkable letter contributed to the „Times” by Professor Cannan, who points out that the relation between individual output and the wages paid is a reasonable thing enough, but to pay individuals „according to the aggregate produce of an undetermined mass of natural resources, machinery and labour is really quite out of the question.” Further, the proposal offended all economic law by suggesting that wages should rise more and more as output increased, when obviously, when output rose, it was desirable that the inducement to further production should diminish, so far as that particular thing was concerned. Mr. Henry Clay has followed this up by the remark that the Tribunal proposed was really impotent to deal with the issue until the two sides had agreed to certain basic principles, for until this is done, no proposal can be put up to the Tribunal for reference. It is of course quite true, that it is better to proceed on a bad principle to get out of the way of an immediate difficulty which creates more harm than the acceptance of that bad principle would immediately involve, but we have to consider the future, and here it is plain that if we are to have lasting peace, the wrong basis is not likely to give it

us. It is simply impossible to deal with trade unionists as if they possessed the plasticity of mind which would enable one to treat a scheme as provisional: and so much harm has been done by accusations of bad faith that, were not the perils of the moment so great, it would be better to endure the discomforts for a little while longer in the hope that a solid foundation would be found. As things are, the outlook is very dark. The miners and the Railwaymen meet in joint session this afternoon, and it is understood that the Government and certain miners leaders have been in touch and that certain proposals will be submitted to the meeting. One can only pray that they will be acceptable; otherwise we must abandon hope for the moment.

Naturally the stoppage of the railway service, with the further prospect of the Transport Workers coming out, will aggravate the growing unemployment. This week we have a nasty exhibition of jagged nerves in the rioting which was associated with the demonstration of unemployed ex-service men in Whitehall, when the police and the demonstrators came into sharp collision. Both sides are of course accusing the other, but the attempt of a certain section of the Press to drag in Krassin and to brand the rioters as „aliens and anarchists” is to trifle with a very serious situation. The official attitude is to blame the Trade Unions, especially the Building Trade Unions, for the trouble: they are keeping out labour that is badly wanted. There is unfortunately considerable truth in the suggestion, but it ought in fairness to be said that the negotiations, with the Government and the Building Trades have, so far as I know, been not with the Unions alone, but also with the employers and that the joint body of masters and men was responsible for turning down the suggestions of the Ministry of Health. But there is no case for the men in fearing immediate unemployment in the trade, although the Minister was obliged to admit in the House of Commons that a certain amount of unemployment did exist in the Building Trade at the moment, in consequence of the lack of mobility, which is again to be associated with the lack of housing facilities. On the other hand also, the main preoccupation of the men is to guard against the trade falling into the wretched state of underemployment it was in before the war, and a solid guarantee against this would go a long way to produce a settlement. As it is, the Government proposes to defy the Union, and to train men for the job; at least so it appears from the somewhat vague statement made by the Prime Minister to the unemployed deputation of last Monday. On Thursday the problem was debated in the House of Commons, and the debate revealed the usual incompetence of the members in dealing with the underlying economics of a situation like the present. The Coalition has a trump card in the supposed attitude of the Unions, and the lack of enthusiasm for increased production; the Labour Members a plentiful stock of rather worn dogmas as to the moral right of labour to have work found for it, and a strong debating point in the folly of wanting to increase production at the very moment that the capitalist is cutting down production in tea and rubber, and trying to reorganize short time elsewhere. The only contribution that was worth while came from an employer, Mr. Hopkinson, of Manchester, who attacked one of the real difficulties, the feeling of the men that increased output only meant „making a millionaire of the boss.” He seems to have aroused the laughter of the House by his remarks as to the necessity of the employer's cutting down his income, and stated that since he himself has convinced his men that their efforts did not line his pockets, their output has risen enormously.

The other feature which is worthy of some comment is the contract which the Builders Guild has

made with a municipal body for the supply of £ 400.000 worth of housing. The Building Guild is an association of workers, working on the basis of no profits but only a fixed remuneration for the capital employed, the control remaining with the workers. The money is put up by the Co-operative Bank, and the job is insured by the Co-operative Insurance Society, the Labour being provided by the Building Unions, and managed by Mr. Malcolm Sparkes, the author of a remarkable report on the future of the building trades, which attracted much attention when it was first issued. Here we have our old friend „co-operative workshops” brought up to date in such a way that the danger of a small group of working capitalists dominating the concern is greatly diminished. All surplus profits go to the Guild as a means of providing collective benefits. Altogether this is an experiment to be closely watched.

With the trade slump likely to be seriously increased as a result of the strike, the Government's Exports Credit Scheme has again come in for increased attention this week. The Federation of British Industries have been in communication with the Board of Trade over the matter, the main points at issue being the difficulty which the exporter finds in financing the 20 per cent which under the original scheme, it was left for him to finance: the main reason being the shortage of bank loans. Further, it is complained that the scheme should cover sales to foreign governments as well as to private persons, and that the proportion left to be financed by the exporter should be capable of insurance. This latter point has now been cleared up; it seems that the prohibition was never intended to be part of the scheme. The Federation is not having the press discussion all its own way, to judge from the criticism which an anonymous correspondent has supplied to the „Times”, in which it is shown that even the advance of 80 per cent of the cost price leaves the Government with little margin if anything goes wrong.

This week the prospectus of *Steaua Romana* (British) Ltd. has been inserted in the papers, not for the purpose, however, of inviting subscriptions for shares. The capital follows the lines I have already referred to in a previous letter, the whole of the deferred shares being taken up by the vendor syndicate. The ordinary shares (Two million £1 shares) are entitled to a cumulative dividend of 8 per cent, and four-fifths of the surplus which it shall be decided to distribute after the deferred shares (500.000 shares of 1/- each) have received £ 40.000, also cumulative. Except in special circumstances, the ordinary shares carry no voting rights. An interesting new issue is that of the Explosives Trust, which is offering early next week an issue of £ 3.000.000 seven-year notes, at an issue price of 96½, and paying 8 per cent. The issue is secured by the deposit of Nobel Shares valued at £ 6.623.000. This form of collateral note is, I think, an unusual form of security for the London market.

The financial troubles of the Dominions continue to attract attention. It is stated that the Australian banks are finding it difficult to finance exports to Australia, owing to the falling off of wool exports, which would normally put them in funds here. The Australian Government is refusing to allow to export their gold reserves, consequently, there is a premium on sterling in Australia. The Canadian Government is putting an embargo on the importation of Canadian Securities into Canada, on the ground that the shortage on liquid capital is making the financing of the crop movements difficult. The repurchase of Securities is encouraged by the premium on the Canadian dollar here, and this repurchasing would of course correct the exchanges to some extent. The measure was officially defended also on the ground that it was desirable to improve

the market for the Victory Loans. It is really time that the various Governments of the world realized that the moment for such folly is over. The re-establishment of normal conditions all over the world is much more important than these temporary alleviations of particular stocks or monetary stringencies.

The Floating Debt Position is as follows:

	Oct. 16/20	Increase or decrease on Week
Ways and Means		
Advances.....	£ 63.000.000	£ 3.000.000 increase.
Advances from Government Depts. „	184.614.000	„ 33.250.000 increase
Treasury Bills Outstanding.....	„ 1.072.804.000	„ 5 835.000 decrease
Totals	£ 1.320.418.000	„ 30.415.000 increase

The Bank Return shows the following variations:

Public Deposits	£ 1.661.798	decrease.
Other Deposits	„ 1.873.749	increase.
Government Securities	„ 2.088.091	decrease.
Other Securities	„ 2.202.903	increase.
Reserve	„ 63.733	increase.
Note Circulation	„ 69.705	decrease.
Coin and Bullion	„ 5.972	decrease.
The Reserve Proportion is 10¼ per cent, being an increase of one eighth per cent on last week.		

The Currency Note Circulation has also fallen, the total decline being £ 511.190: but this is accompanied by an increase of £ 450.000 in the Certificates, so that the decline in the notes has been greater than the net decline registered.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijk overzicht met bijlagen van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand September 1920, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van September 1919.

De oorlogswinst- en verdedigingsbelastingen brachten tot dusver in totaal op f 806.452.988, waarvan f 598.727.776 op rekening komt van eerstgenoemde heffing.

Met inbegrip van de opcenten ten behoeve van het Leeningfonds, welke geen verzwarende van belastingdruk medebrachten, is dus in totaal een som van f 980.281.199 ontvangen uit belastingheffing, die haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 38.747.991 op, tegen f 30.231.175 in September 1919 en vertoonen mitsdien een vooruitgang van f 8.516.816. De opbrengst in de eerste maanden overtrof de raming met f 77.369.710, terwijl de opbrengst in September 1920 de raming met een som van f 12.944.949 overtrof. Tot dusver overtrof de opbrengst over 1920 de raming derhalve met f 90.314.659.

Tot de gunstige resultaten van September 1920, in vergelijking met September 1919, droegen vrijwel alle middelen bij, behalve de dividend- en tantièmebelasting, de suiker-, zout- en geslachtaccijns en de successierechten.

De hoogere opbrengst van de grondbelasting is waarschijnlijk te danken aan een inhalen van den achterstand. Die van de inkomsten- en vermogensbelastingen is een gevolg van de met ingang van 1 Mei 1919 in werking getreden tariefsverhoogingen ingevolge de wetten van 11 April 1919 (Staatsbladen No. 169 en 170), die in September 1919 nog geen invloed oefenden. Hierbij moet in aanmerking worden genomen, dat de aanslagen, welke de hoge inkomens betreffen, in het algemeen later worden vastgesteld, daar voor die aanslagen de medewerking van de belastingambtenaren der vermogensbelasting noodig is; deze aanslagen hebben in de afgelopen maand hun invloed doen gelden. Ook bij de beoordeeling van de ontvangsten uit deze twee belastingen dient in aanmerking te worden genomen dat geleidelijk

eene vluggere aanslagregeling mogelijk wordt, zoodat voorzichtigheid geboden is bij de vergelijking van de opbrengst dezer middelen in het loopende en in het vorige jaar.

De hoogere opbrengst van de personeele belasting is mede een gevolg van het inhalen van achterstand. Dit blijkt uit een vergelijking van de totale opbrengst dier belasting in de eerste negen maanden van 1920 met die in de overeenkomstige maanden van 1919. Niettegenstaande de herschatting volgens hooger maatstaf van mobilair en huurwaarden en het ruimer vloeien van dit middel in September 1920, is de totale opbrengst in de eerste negen maanden van 1920 nog bijna 5,5 ton lager dan in de overeenkomstige periode van 1919.

De lagere opbrengst van den suikeraccijns hangt samen met de hooge suikerprijzen en de afnemende consumptie. Waarschijnlijk is ook uit vrees voor een eventueel suikertekort vóór September veel suiker ingeslagen, zoodat in die maand weinig werd veraccijnsd.

De hoogere opbrengst van den wijnaccijns is een gevolg van den toenemenden invoer; die van den bieraccijns van een ruimere beschikbaarheid van grondstoffen.

De lagere opbrengst van den geslachtaccijns is een gevolg van minder verbruik tengevolge van de hooge vleeschprijzen en den invoer van Argentijnsch vleesch.

De zeer belangrijke toeneming van het Registratierecht houdt verband met de talrijke overgangen van vast goed, met het grooter aantal uitgiften van nieuwe aandelen in Naamlooze Vennootschappen e.d.

De stijging in de opbrengst der invoerrechten is een gevolg van de algemeene prijsstijging en van het toenemend internationaal verkeer. De meerdere opbrengst der statistiekrechten is mede hieraan toe te schrijven. Die van de loodsgelden is een gevolg van de toeneming van het internationaal scheepvaartverkeer.

Het hoogere bedrag, dat uit de Domeinen werd verkregen, is te verklaren uit de omstandigheid, dat wegens het aandeel van den Staat in de opbrengst der dominiale steenkolenmijn, in de afgelopen maand meer werd ontvangen dan in September 1919.

AANTEKENINGEN.

Verschuiving in de kolenvoorziening der wereld. — Nu de Duitsche kolenexport grotendeels naar Frankrijk gericht is en de Engelsche regeering een maximum voor de maandelijks te exporteeren hoeveelheid heeft vastgesteld, welke export bovendien nog belemmerd wordt door de vooral in Italië en Frankrijk zooveel ontstemming wekkende exportprijzen, is het niet van belang ontbloot kennis te nemen van onderstaande cijfers, waarin de zeer aanzienlijke uitbreiding, welke het afzetgebied van kolen uit de V. S. heeft ondergaan, tot uiting komt, alsmede de dalende beteekenis van Engeland voor de kolenvoorziening.

De kwestie der Engelsche kolenexportpolitiek kwam ook ter sprake op het in het begin dezer maand te Londen gehouden Vrijhandelscongres¹⁾, waaruit bleek, dat deze politiek der Engelsche regeering niet op algemeene instemming kan bogen. Vermeldenswaard is hetgeen de bekende Engelsche arbeidersleider Barnes van zijn reis naar Italië in de „Times” vertelt. Reizende met een Italiaanschen collega en een trein passerende, waarvan de machine met hout gestookt werd, schrijft hij: „I felt some difficulty in defending our limited exportable surplus — now stopped altogether — and the price of it.” Verderop deelt hij nog mede, hoe reeds miljoenen olijfbomen zijn omgehakt, om voor brandhout te dienen, en hoe hierdoor de prijs der olijfolie, een der eerste levensbehoeften van den Italiaan, reeds geweldig gestegen

¹⁾ Zie pag. 929 van dit nummer en ook pag. 938.

is. Een flesch, die hem in Londen 8 sh. gekost zou hebben, kostte hem in Napels 62 lire.¹⁾

Kolenexport uit het Vereenigd Koninkrijk naar de verschillende landen.

Land	1909 tot 1913 (gemiddelde v. 5 jaar)	1919	1920 (Jan. t. Juli)
(in duizenden gross tons)			
Landen om de Noordzee.			
België	1.707	144	558
Denemarken.....	2.848	1.743	683
Duitschland.....	8.999	—	*
Nederland.....	2.162	402	128
Noorwegen.....	2.069	1.331	564
Rusland en Finland.....	4.008	221	43
Zweden.....	4.094	1.592	1.009
Overig Europa en Egypte.			
Egypte.....	2.873	1.675	596
Frankrijk.....	10.647	16.205	7.793
Griekenland.....	604	139	65
Italië.....	9.183	4.641	1.908
Portugal.....	1.024	544	168
Spanje.....	2.190	806	130
Zuid-Amerika.			
Argentinië.....	3.129	639	190
Brazilië.....	1.604	189	126
Chili.....	690	7	2
Uruguay.....	895	185	83
Hierboven niet afzonderlijk vermelde landen.....			
Totaal.....	65.521	35.250	16.529
Bunkerkolen en kolen voor schepen in de vaart op het buitenland.....			
Algemeen totaal.....	85.086	47.271	24.459

* 479 tons.

Kolenexport uit de Vereenigde Staten naar verschillende landen van 1910—31 Juli 1920. *)

Land	1910-'14 (gemidd. v. 5 jaar)	1918	1919	1920 (Jan. t. Juli)
(in duizenden gross tons)				
Bitumineuze steenkool:				
Landen om de Noordzee.				
België.....	†	—	†	143
Denemarken.....	—	—	89	380
Nederland.....	1	17	722	951
Noorwegen.....	1	—	160	329
Zweden.....	—	—	253	602
Overig Europa en Egypte.				
Egypte.....	58	—	38	312
Frankrijk.....	50	7	523	1.178
Griekenland.....	—	3	48	113
Italië.....	357	10	1.633	1.584
Portugal.....	2	5	45	65
Spanje.....	23	—	19	58
Zwitserland.....	—	—	529	466
Zuid-Amerika.				
Argentinië.....	78	179	483	764
Brazilië.....	185	559	634	454
Chili.....	58	300	94	196
Uruguay.....	21	229	195	117
Noord-Amerika.				
Canada.....	10.002	16.191	10.669	6.075
Cuba.....	1.051	1.440	971	781
Mexico.....	469	163	102	81
Hierboven niet afzonderlijk vermelde landen.....				
Totaal.....	13.750	19.956	17.959	15.440
Bunkerkolen en kolen voor schepen in de vaart op het buitenland.....				
Tot. bitumineuze steenk.	20.770	25.488	25.302	20.462
Anthraciet:				
Canada.....	3.470	4.379	4.345	2.614
Andere landen.....	63	57	98	180
Totaal anthraciet....	3.533	4.436	4.443	2.794
Algemeen totaal.....	24.303	29.924	29.745	23.256

*) Het gemiddelde is dat van de fiscale jaren, 30 Juni eindigend. De andere jaren zijn kalenderjaren en de periode van 30 Juni 1914 tot 1 Januari 1915 is weggelaten.

† Minder dan 1000 tons.

¹⁾ De koers van Rome te Londen schommelt in den laatsten tijd tusschen 85 en 90 lire per £.

Ten slotte zij hier dan nog een aan het jongste maandbericht der London Joint City & Midland Bank ontleend overzicht van den kolenexport van Engeland overgenomen, waaruit de geweldige prijsstijging van deze brandstof in de laatste 20 maanden blijkt:

Kolenexport uit het Vereenigd Koninkrijk.						
	1913		1919		1920	
	Tons	Gemidd. prijs p. ton	Tons	Gemidd. prijs p. ton	Tons	Gemidd. prijs p. ton
		s. d.		s. d.		s. d.
Jan.	6.070.318	13 5	2.349.573	34 8	3.358.572	68 9
Febr.	5.569.917	13 6	2.709.239	36 1	2.601.046	74 6
Maart	5.598.774	13 8	3.880.628	35 4	2.406.151	76 11
April	6.350.869	14 0	2.568.096	38 1	1.995.895	78 6
Mei	5.929.947	14 0	3.797.076	38 9	2.139.261	80 10
Juni	6.006.410	14 1	3.258.442	42 6	1.930.608	82 2
Juli	6.975.211	13 11	3.427.556	49 4	2.096.996	85 2
Aug.	5.819.162	13 10	2.170.813	51 0	1.847.403	87 0
8md.	48.320.608	13 10	24.161.423	40 6	18.375.932	78 3
Sept.	6.197.180	13 10	2.962.553	57 9	—	—
Oct.	6.739.473	13 10	2.729.625	62 5	—	—
Nov.	5.913.404	13 10	2.747.476	62 1	—	—
Dec.	6.229.453	13 8	2.933.855	64 5	—	—
12md.	73.400.118	13 10	35.249.568	47 4	—	—

Overzicht van door inwoners van Amsterdam te betalen belasting. — Aangezien bij tal van personen onzekerheid blijkt te bestaan ten aanzien van de samenstelling der door hen betaalde belastingen, drukken wij bijgaand een staat af, waarin wordt aangegeven wat een ingezetene der gemeente Amsterdam heeft te betalen aan Rijksbelastingen en gemeentelijke Inkomstenbelasting met een

vermogen, als vermeld in kolom 8 en met een daarmee corresponderend inkomen, vermeld in kolom 1, berekend ad 5 pCt. Slechts de bedragen, aan Personeele Belasting te betalen, werden niet opgenomen, daar de bedragen door de personen met inkomens als in den staat gegeven aan deze belasting betaald, zoozeer uiteenloopen, dat één cijfer hiervoor geen betrouwbaren maatstaf zou geven. Zulks laat zich gemakkelijk verklaren, als men bedenkt, hoezeer de omstandigheden, waaronder geleefd wordt, voor deze personen verschillen.

Omdat werd uitgegaan van de gemeente Amsterdam, werden de provinciale opcenten op Inkomsten- en Vermogensbelasting, voor Noord-Holland ten bedrage van 11 geheven, in het overzicht verwerkt.

Kolom 6 vermeldt het totaal der Rijksbelastingen voor inkomens, niet uit vermogen verkregen.

Kolom 15 geeft dit totaal voor inkomens uitsluitend uit vermogen.

Kolom 17 geeft de bedragen der gemeentelijke inkomstenbelasting volgens de laatstelijk vastgestelde verordening (2 Juni 1920). De cijfers in die kolom vermeld gelden voor een ongehuwde, voor wien een aftrek voor noodzakelijk levensonderhoud van f 700 geldt. (De aftrek voor gehuwden bedraagt thans f 900). Het tarief dezer belasting wordt zonder vermenigvuldigingscijfer toegepast.

Kolom 19 geeft het totaal der Rijksbelastingen, vermeerderd met de gemeentelijke Inkomstenbelasting.

Kolom 21 geeft het totaal dezer belastingen voor inkomens uit vermogen vermeerderd met de gemeentelijke inkomstenbelasting.

Achter iedere totaal-kolom is het percentage opgenomen.

INKOMENS	Rijks Ink. belasting	25 Opcnten ten bate van het Leeningfonds 1914	12 Opcnten v/d. prov. N.-Holland	Ver. dedigingsbelasting II	Totaal voor inkomens anders dan uit vermogen	Percentage als voren	VER-MOGENS	Vermogensbelasting	25 Opcnten voor het Leeningfonds 1914	12 Opcnten v/d. prov. N.-Holl.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
800	1	0,25	0,12	—	1,37	0,17	16.000	2	0,50	0,
850	2	0,50	0,24	—	2,74	0,32	17.000	4	1	0,
900	3	0,75	0,36	—	4,11	0,45	18.000	6	1,50	0,
950	4	1	0,48	—	5,48	0,57	19.000	8	2	0,
1.000	5	1,25	0,60	—	6,85	0,68	20.000	10	2,50	1,
1.500	18	4,50	2,16	3,30	27,96	1,86	30.000	30	7,50	3,
2.000	33	8,25	3,96	6	51,21	2,56	40.000	40	10	4,
2.500	50,50	12,62½	6,06	9,75	78,93½	3,15	50.000	50	12,50	6,
3.000	68	17	8,16	13,50	106,66	3,55	60.000	60	15	7,
3.500	85,50	21,37½	10,26	17,25	134,38½	3,83	70.000	70	17,50	8,
4.000	103	25,75	12,36	21	162,11	4,05	80.000	80	20	9,
4.500	123	30,75	14,76	26	194,51	4,32	90.000	90	22,50	10,
5.000	143	35,75	17,16	31	226,91	4,53	100.000	100	25	12
6.000	183	45,75	21,96	41	291,71	4,86	120.000	120	30	14,
7.000	223	55,75	26,76	51	356,51	5,09	140.000	140	35	16,
8.000	268	67	32,16	63,50	430,66	5,38	160.000	160	40	19,
9.000	313	78,25	37,56	76	504,81	5,60	180.000	180	45	21,
10.000	358	89,50	42,96	88,50	578,96	5,78	200.000	200	50	24
12.000	458	114,50	54,96	118,50	735,96	6,13	240.000	240	60	28,
14.000	558	139,50	66,96	148,50	912,96	6,52	280.000	280	70	33,
16.000	668	167	80,16	181	1.096,16	6,85	320.000	320	80	38,
18.000	788	197	94,56	216	1.245,56	6,92	360.000	360	90	43,
20.000	908	227	108,96	251	1.494,96	7,47	400.000	400	100	48
24.000	1.188	297	142,56	331	1.958,56	8,16	480.000	480	120	57,
28.000	1.498	374,50	179,76	418,50	2.470,76	8,82	560.000	560	140	67,
32.000	1.838	459,50	220,56	513,50	3.031,56	9,47	640.000	640	160	76,
36.000	2.208	552	264,96	618,50	3.643,46	10,12	720.000	720	180	86,
40.000	2.608	652	312,96	738,50	4.311,46	10,77	800.000	800	200	96
50.000	3.758	939,50	450,96	1.113,50	6.261,96	12,52	1.000.000	1.000	250	120
60.000	5.058	1.264,50	606,96	1.563,50	8.492,96	14,15	1.200.000	1.200	300	144
70.000	6.458	1.614,50	774,96	2.063,50	10.910,96	15,58	1.400.000	1.400	350	168
80.000	7.958	1.989,50	954,96	2.613,50	13.515,96	16,89	1.600.000	1.600	400	192
90.000	9.458	2.364,50	1.134,96	3.188,50	16.144,96	17,94	1.800.000	1.800	450	216
100.000	10.958	2.739,50	1.314,96	3.788,50	18.800,96	18,80	2.000.000	2.000	500	240
150.000	18.458	4.614,50	2.214,96	6.788,50	32.075,96	21,38	3.000.000	3.000	750	360
200.000	25.958	6.489,50	3.114,96	9.788,50	45.350,96	22,67	4.000.000	4.000	1.000	480
400.000	55.958	13.989,50	6.714,96	21.788,50	98.450,96	24,61	8.000.000	8.000	2.000	960
500.000	70.958	17.739,50	8.514,96	27.788,50	125.000,96	25	10.000.000	10.000	2.500	1.200
1.000.000	145.958	36.489,50	17.514,96	57.788,50	257.750,96	25,77	20.000.000	20.000	5.000	2.400

Kolom 7, 16, 18, 20, 22 vermelden het percentage, alle andere kolommen guldens.

*De financiële nood der Gemeenten.*¹⁾ Zoals de lezer weet, plaatste de Tweede Kamer de wijziging van de Gemeentewet en van de Wet op de Inkomstenbelasting 1914, op aandrang van den heer De Geer na de interpellaties van den Tempel, Weitekamp en Sannes als tweede punt op de agenda. Op 19 October j.l. diende de heer De Geer een twaantal amendementen met uitvoerige toelichting in, waarbij een oplossing van het probleem der juiste regeling van de gemeentelijke inkomstenbelasting en dat der financiële verhouding tusschen Rijk en gemeenten aan de hand wordt gedaan. Wegens de betekenis dezer voorstellen drukken wij hen hieronder af:

I.

Artikel 243e wordt gelezen als volgt:

Het percentage van heffing is vrij, met dien verstande, dat van geen toeneming van het belastbaar inkomen een hooger percentage mag worden geheven dan van diezelfde toeneming in de Rijksinkomstenbelasting geheven wordt, vermeerderd met vijf voor de toenemingen tot f 3000, van zes voor die van f 3000 tot f 6000, en van zeven voor die boven f 6000.

II.

Na § IV wordt ingevoegd een § V van dezen inhoud:

In afwachting van een herziening der wet van 24 Mei 1897 (*Staatsblad* No. 156) wordt over 1921 en volgende jaren, in elke gemeente waarin de opbrengst van de plaatselijke directe belasting naar het inkomen over het dienstjaar 1920, respectievelijk 1920/21, meer bedraagt dan de opbrengst in hoofdsom van de Rijksinkomstenbelasting over het dienstjaar 1920/21, het krachtens de artikelen 1 tot en met 9 dier wet uit te keeren bedrag verhoogd met anderhalf

¹⁾ Zie pag. 432 en 445 van dezen jaargang.

maal het percentage waarmee de eerstbedoelde opbrengst de laatstbedoelde te boven gaat. Het percentage van verhooging bedraagt in geen gemeente meer dan 300.

Toelichting.

De toestand in onderscheiden gemeenten is ernstig en eischt onmiddellijk voorziening.

Op ongezochte en treffende wijze is dit aan het licht gekomen in het afgelopen voorjaar, toen de Regeering voorstelde de gemeentelijke inkomstenbelasting af te schaffen en den gemeenten slechts te vergunnen 100 opcenten op de Rijksinkomsten- en vermogensbelasting te heffen.

Die 100 opcenten bleken te laag. Toen men berekenen ging, welk aantal opcenten dan zou moeten toegelaten worden, wilden de financiën der thans zwaarst belaste gemeenten niet in de war geraken, kwamen zóó exorbitante cijfers voor den dag — tot 300 opcenten en méér — dat reeds hierdoor het plan onmogelijk geworden was. Begrepen werd, dat de heffing van een zóódanig aantal opcenten den druk op de hoogste toenemingen onhoudbaar zou maken. Die hoogste inkomensdeelen toch worden thans reeds belast met 39 pCt., wanneer men de heffingen uit Rijksinkomstenbelasting, Vermogensbelasting, Verdedigingsbelastingen en Leeningopcenten bij elkander telt. Een heffing van 325 opcenten op de Rijksinkomsten en Vermogensbelasting — zooals b.v. in een met name genoemde gemeente noodzakelijk bleek — zou die 39 tot 94 opvoeren. Zoo ook de provincie haar wettelijk toegelaten aantal opcenten ging heffen, zou dit cijfer worden 97 à 98 pCt.

Dit oordeelde zich zelf en het opcentenplan werd prijsgegeven.

Op ongezochte wijze kwam hierdoor intusschen de ernst van den *bestaanden toestand* aan het licht.

Immers wat bleek hieruit?

Dat die gevreesde 300 en meer opcenten ook thans gegeven worden; weliswaar niet van de hoogste inkomensdeelen, maar juist daardoor *nog veel zwaarder* van de kleinere en middelbare inkomens.

Ver- digings- Ia	Ver- dedigings- belasting Ib	Totaal kol. 9 t/m. kol. 13	Totaal Ink. uitsl. uit vermogen (kol. 6 en 14)	Percentage als voren	Gem. Ink.- belasting Amsterdam ongehuwd aftr. f 700	Percentage kolom 17	Totaal kol. 6 + 17 (Ink. anders dan uit ver- mogen en gem.-bel.)	Percentage als voren	Totaal kol. 15 + 17 Ink.-verm.- en gem.-bel.	Percentage als voren
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
0,60	—	3,34	4,71	0,58	6	0,75	7,37	0,92	10,71	1,33
1,20	—	6,68	9,42	1,1	6	0,70	8,74	1,02	15,42	1,81
1,80	—	10,02	14,13	1,57	13	1,44	17,11	1,9	27,13	3,01
2,40	—	13,36	18,84	1,98	13	1,36	18,48	1,94	31,84	3,35
3	—	16,70	23,55	2,35	21	2,1	27,85	2,78	44,55	4,45
9	—	50,10	78,06	5,2	70	4,66	97,96	6,53	118,06	9,86
12	—	66,80	118,01	5,9	120	6,	171,21	8,56	238,01	11,9
15	—	83,50	162,43 ^{1/2}	6,49	170	6,8	248,93 ^{1/2}	9,95	332,43 ^{1/2}	13,29
18	3	103,20	209,86	6,99	210	7,	316,66	10,55	419,86	13,99
21	6	122,90	257,28 ^{1/2}	7,35	273	7,8	407,38 ^{1/2}	11,62	530,28 ^{1/2}	15,15
24	9	142,60	304,76	7,61	328	8,2	490,11	12,25	632,76	15,81
27	12	162,30	356,81	7,92	383	8,51	577,51	12,83	739,81	16,44
30	15	182	408,91	8,17	441	8,82	667,91	13,35	849,91	16,99
36	27	227,40	519,11	8,65	561	9,35	852,71	14,21	1.080,11	18
42	39	272,80	629,31	8,99	689	9,84	1.045,51	14,93	1.318,31	18,83
48	55	322,20	752,86	9,41	822	10,27	1.252,66	15,65	1.574,86	19,68
54	75	375,60	880,41	9,78	965	10,72	1.469,81	16,33	1.845,41	20,5
60	95	429	1.007,96	10,07	1.118	11,18	1.696,96	16,96	2.125,96	21,25
72	151	551,80	1.287,76	10,73	1.454	12,11	2.189,96	18,24	2.741,76	22,84
84	207	674,60	1.587,56	11,33	1.814	12,95	2.726,96	19,47	3.401,56	24,28
96	271	805,40	1.901,56	11,88	2.174	13,58	3.270,16	20,43	4.075,56	25,47
108	343	944,20	2.189,76	12,16	2.534	14,07	3.779,56	20,99	4.723,76	26,24
120	415	1.083	2.577,96	12,88	2.894	14,47	4.388,96	21,94	5.471,96	27,35
144	591	1.392,60	3.351,16	13,96	3.614	15,05	5.572,56	23,21	6.965,16	29,01
168	791	1.726,20	4.196,96	14,98	4.334	15,48	6.804,76	24,30	8.530,96	30,46
192	999	2.067,80	5.099,36	15,93	5.054	15,79	8.085,56	25,26	10.153,36	31,72
216	1.207	2.409,40	6.052,86	16,81	5.774	16,03	9.417,46	26,15	11.826,86	32,85
240	1.435	2.771	7.082,46	17,70	6.494	16,23	10.805,46	27,01	13.676,46	33,94
264	2.035	3.705	9.966,96	19,93	8.294	16,58	14.555,96	29,11	18.260,96	36,52
288	2.735	4.739	13.231,96	22,05	10.094	16,82	18.586,96	30,97	23.325,96	38,87
312	3.510	5.848	16.758,96	23,94	11.894	16,99	22.804,96	32,57	28.652,96	40,93
336	4.360	7.032	20.547,96	25,68	13.694	17,11	27.209,96	34,01	34.241,96	42,80
360	5.260	8.266	24.410,96	27,12	15.494	17,21	31.638,96	35,15	39.904,96	44,33
384	6.160	9.500	28.300,96	28,30	17.294	17,29	36.094,96	36,09	45.594,96	45,59
408	11.160	16.170	48.245,96	32,16	26.294	17,52	58.369,96	38,91	74.539,96	49,69
432	16.660	23.340	68.690,96	34,34	35.294	17,64	80.644,96	40,32	103.984,96	51,99
456	43.660	57.020	155.470,96	38,86	71.294	17,82	169.744,96	42,43	226.764,96	56,69
480	59.160	75.860	200.860,96	40,17	89.294	17,85	214.294,96	42,85	290.154,96	58,03
504	120.000	153.400	411.150,96	41,11	179.294	17,92	437.044,96	43,70	590.444,96	59,04

Het feit ligt er toe: menige gemeente haalt uit de plaatselijke inkomens driemaal zooveel als het Rijk. De hoogste toenemingen worden noodgedwongen gespaard. Het gevolg is, dat van de lagere inkomens het driedubbele van de Rijksheffingen zelfs *oër overschreden* wordt.

De door den Rijkswetgever moeizaam geregelde progressie en nauwkeurig afgewogen verdeling van lasten wordt op die wijze radicaal verstoord. In het totaal, dat elk ingezetene in de gezamenlijke inkomensheffingen betaalt, is — althans in menige gemeente — van de lijn der Rijksprogressie geen spoor meer te ontdekken.

Deze toestand is ontstaan (en wordt iederen dag erger), sinds de percentages van de gemeentelijke inkomstenbelasting met sprongen omhoog gaan. Was vroeger in een gemeente de stijging met 1 pCt. van een jaren lang stabiel gebleven heffingspercentage een gebeurtenis, die met eenige zorg vervulde, thans wordt niet met percentages, maar met vermenigvuldigingcijfers gerekend en is een verhooging met 4 à 5 pCt. te gelijk een normaal verschijnsel.

Het ontwerp tot „verruiming van het gemeentelijk belastinggebied”, dat 14 jaar geleden, toen een Staatscommissie het ontwierp, en 10 jaar geleden, toen de Regeering het indiende, verdienste had, is onder deze omstandigheden — althans voor de gemeenten waarover het nu gaat — zonder veel betekenis geworden. De opbrengst van de nieuwe belastingen zal geen zoden meer aan den dijk zetten. Daarvoor zijn de cijfers, waarmee thans gewerkt wordt, te grotesk.

Wat thans slechts redding kan brengen is tweeeërlei:

- 1°. een juiste regeling van de gemeentelijke inkomstenbelasting;
- 2°. een gewijzigde financiële verhouding tusschen Rijk en gemeenten.

Het één staat met het ander in onverbrekelijk verband.

Ad 1um. Dat in de gemeentelijke inkomstenbelasting de progressie minder scherp is dan bij het Rijk, is op zich zelf verdedigbaar, wijl het Rijk daarnevens tal van indirecte belastingen heft. Een zeer zwakke progressie, of zelfs een uniform tarief, was dan ook in menige gemeente langen tijd regel. Doch dit gold in den tijd van de oude percentages; een radicale verstoring van de Rijksprogressieregeling was er toen niet het gevolg van. Wanneer evenwel — zooals thans — in verschillende gemeenten geheven wordt tot 15 à 20 pCt. van het inkomen en dan de hoogste heffingspercentages reeds werken voor inkomens van 4 à f 5000, dan voert dit tot verhoudingen, waarbij de bedoeling van de Rijksprogressie volkomen verloren gaat. De wetgever zal op dit punt onvermijdelijk moeten ingrijpen, en, zoo ooit, dan is het daartoe bij dit wetsontwerp het oogenblik. De limiet, die door natuurlijke noodzaak aan de belasting der hoogere toenemingen is gesteld, behoort ook voor de lagere inkomens in 't oog gevat te worden. Het ongelimiteerd aantal opcenten, dat bij de hoogere toenemingen wiskundig tot ongerijmdheden voert en daarom achterwege blijft, is evenzeer ongerijmd bij de lagere inkomens.

Aan de plaatselijke inkomstenbelasting behoort derhalve een limiet gesteld over de geheele lijn der toenemingen. Als uitgangspunt ware daarbij te nemen de progressie der Rijksinkomstenbelasting, terwijl deze progressie dan kan worden getemperd, en dus voor gemeentelijk gebruik geschikt gemaakt, door een gelijk percentage daarboven voor alle toenemingen toelaatbaar te verklaren. In het amendement is dit gelijke percentage op 7 gesteld, met eenige degressie voor de inkomensdeelen beneden f 6000.

Intusschen wordt geen enkele gemeente verplicht dit gelijke percentage ook inderdaad op alle toenemingen toe te passen. Zij kan het op de ééne toepassen en, voor de andere een lager percentage vaststellen. Evenmin is zij aan het Rijkstarief als uitgangspunt gebonden. Beide elementen — Rijkstarief en surpluspercentage — vormen, onderling vereenigd, slechts een maximum-limiet. Wanneer de maximum maar niet overschreden wordt, zijn de gemeenten overigens in het regelen der progressie volkomen vrij. *Ook de band van het gewijzigd Regeeringsontwerp wordt haar daarbij niet aangelegd.*

Het cijfer 7 is gekozen, ten einde voor de hoogste toenemingen de limiet ongeveer te stellen op wat thans in de zwaarst belaste gemeenten geheven wordt. De limiet wordt voor de hoogste toenemingen namelijk 15 + 7, d.w.z. 22 pCt. Dit maakt, wanneer het inkomen uit vermogen geldt, met de 100 opcenten op de Vermogensbelasting die het ontwerp invoert en die het amendement intact laat, 24 pCt. (De inkomsten uit vermogen op een 5 pCt. basis berekend). En het maakt met de 39 pCt., die het complex Rijksbelastingen van de hoogste toenemingen heft (Inkomstenbelasting, Vermogensbelasting, Verdedigingsbelastingen en Leening-

opcenten), en met de provinciale opcenten die toegelaten zijn, een totaal van 66 pCt.

De limiet, die het amendement aan de gemeentelijke inkomstenbelasting stelt, en die voor de hoogste toenemingen wordt 22 pCt., heeft overigens het volgende verloop: tusschen f 2000 en f 3000 is ze 3,50 + 5 = 8,50 pCt.; tusschen f 3000 en f 4000 is ze 9,50 pCt., tusschen f 4000 en f 6000 10 pCt.; tusschen f 6000 en f 7000 11 pCt.; tusschen f 7000 en f 10.000 11,50 pCt., tusschen f 10.000 en f 15.000 12 pCt.; tusschen f 15.000 en f 20.000 13 pCt.; ze stijgt voorts bij elke f 5000 met 1 pCt.; boven de f 50.000 stijgt ze per f 10.000 met 1 pCt. — alles conform de Rijksinkomstenbelasting — totdat ze bij f 70.000 de 22 pCt. bereikt heeft.

Het is duidelijk, dat wanneer een gemeente van alle toenemingen de hoogst toegelaten percentages heft, de lagere inkomens in vergelijking met de hoogere nog zwaar zullen getroffen worden. M.a.w. het zal geoorloofd zijn de progressie minder scherp te maken dan bij het Rijk. Maar zó onredelijk als op dit oogenblik zal niet meer worden geheven. Er zal althans eenige regelmatig stijging zitten in de maximaal toegelaten belasting der verschillende inkomensdeelen.

Een wettelijke regeling van deze materie — het schijnt van belang hierop met eenigen nadruk te wijzen — ligt trouwens ook op zich zelf voor de hand. Men kan nu eenmaal niet twee machten, naast en onafhankelijk van elkaar, elk naar eigen inzicht en behoefte, zonder met elkander voeling te houden, hetzelfde object onbepert laten belasten. Wanneer vennootschappen, door de werkingssfeer van haar bedrijf, belastingplichtig zijn zoowel hier als in de koloniën, of zoowel hier als in het buitenland, dan treft men regelingen om, zonder overbelasting der contribuablen, aan elk der beide gemeenschappen haar aandeel te doen toekomen. Hetzelfde geschiedt — en vooral dit is hier conclusief — wanneer vennootschappen belastingplichtig zijn zoowel in het Rijk als in de gemeente. Een wet regelt dit punt en distribueert de baten die aan elk der beide publieke lichamen toekomen. Niemand denkt er aan beide, onafhankelijk van elkaar, naar eigen goedvinden te laten heffen.

Wat voor de vennootschap de verdeelbare winst is, is voor den particulier het inkomen. Ook hier geldt hetzelfde en kan men niet twee machten zonder onderlinge voeling en zonder limiet op hetzelfde object loslaten. Dat dit een tijdlang goed liep, vindt zijn oorzaak in de lage percentages. Thans loopt het spaak en zal het in steeds meerdere mate spaak loopen, zoo niet een wettelijke regeling tot stand komt.

Het komt den ondergeteekende voor, dat het aanhangig ontwerp niet behoort te worden afgedaan zonder dat op dit zeer voorname punt een voorziening getroffen wordt.

Ad 2um. Wanneer de Rijkswetgever handelt als onder 1°. aangegeven en op die wijze aan de onmogelijke toestanden, die in steeds meer gemeenten ontstaan, een einde maakt, dan zal hij tevens een ingrijpende wijziging moeten brengen in de financiële verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten.

Dat die verhouding wijziging behoeft, is sinds lang communis opinio.

Evenzeer dat de wijziging moeilijk is.

Over die beide punten behoeft niet meer gesproken te worden. Waar het thans op aankomt, is haar *aan te brengen*, en wel binnen den kortst mogelijken tijd. Alleen daardoor zal het ontzaglijk verschil in lasten tusschen den ingezetene van de ééne gemeente en dien van de andere, dat tot bedenkelijke gevolgen begint te leiden, worden opgeheven, althans verminderd; zal de uittocht van al wie verhuizen kan uit de zwaar belaste centra, met het gevolg dat de achterblijvende in nóg grooter moeilijkheden komen, worden gestuit; zal herstel van het geschokte crediet mogelijk zijn; en zal weer zekerheid en regelmaat kunnen komen in het financieel beleid der gemeenten. Ook dit laatste is van belang. De gemeenten, die wel weten dat het op deze wijze niet lang kan voortgaan, leven in een afwachtingstemming, welke vaak tot het omgekeerde van bezonnenheid voert. Het wordt hoog tijd, dat zij precies weten waar zij in de toekomst aan toe zijn.

Een en ander heeft geleid tot de indiening van het tweede amendement. De limiet van het eerste amendement maakt, bij wijze van overgangsbepaling, een onverwijde verhooging der Rijksuitkeering in de thans zwaarst belaste gemeenten noodig. Stof voor een definitieve regeling biedt deze overgangsbepaling uiteraard niet. Daartoe hecht zij een te groot gewicht aan den in 1920 bestaanden druk. In afwachting van de herziening der wet van 24 Mei 1897, *Staatsblad* No. 156 — die naar de bedoeling van den on-

dergeteekende aanstands behoort te worden voorbereid en zoodra mogelijk behoort tot stand te komen — is zij echter noodzakelijk en ook zeer bruikbaar. Wegens de waardevermindering van het geld ware reeds op zich zelf een verduubeling van de Rijksuitkeering in alle gemeenten verdedigbaar. Het amendement gaat zóóver niet; laat integendeel elke verhooging na in gemeenten, waarin de opbrengst der plaatselijke inkomstenbelasting die der Rijksinkomstenbelasting niet te boven gaat. Waar ze die wel te boven gaat, wordt de Rijksuitkeering verhoogd en wel in stijgende mate naar gelang, blijkens de opbrengst der plaatselijke belasting, die druk zwaarder is.

In gemeenten, waarin de plaatselijke belasting 20 pCt. meer opbrengt dan de Rijksbelasting, wordt het bedrag der uitkeering met 30 pCt. verhoogd. Waar de plaatselijke belasting het dubbele van de Rijksbelasting opbrengt, wordt de uitkeering verhoogd met 150 pCt., enz. Het maximum der verhooging is gesteld op 300 pCt., zoodat aan geen gemeente in totaal meer zal worden uitgekeerd dan het vierdubbele van het bedrag, waarop zij thans krachtens de artikelen 1 tot en met 9 der wet recht heeft. De aftrek van art. 9bis blijft daarnaast bestaan, doch vermindert niet de extra-uitkeering, daar de aftrek plaats heeft na de procentgewijze verhooging.

Gevreesd wordt soms, dat, wanneer bij de uitkeering rekening gehouden wordt met de hoogte der plaatselijke belastingen, dit tot opdrijving der uitgaven zal leiden. Voor die vrees bestaat ditmaal geen reden, daar het heffingspercentage over 1920 reeds vaststaat en de belastingopbrengst van dat jaar dus niet meer van de gemeentebesturen afhankelijk is.

Hoeveel de regeling aan het Rijk zal kosten, valt niet met zekerheid te zeggen. Ondergeteekende meent, dat een raming van 35 à 40 miljoen aan den hoogen kant is, en is van oordeel, dat de herziening van de wet van 1897, wil zij bevredigend zijn, zeker een niet minder groote uitgaaf zal vorderen. Iets verontrustends of abnormaals ligt daarin niet. Afgezien nog van den grooten achterstand, die op het gebied der Rijksuitkeeringen bestaat — reeds in 1903, toen de bekende Staatscommissie werd ingesteld, achtte men een herziening *urgent*, terwijl op dit oogenblik nog niets in die richting is tot stand gekomen —, behoort vooral op het volgende de aandacht te vallen. Het Rijk geniet in zijn *invoerrechten*, *accijnzen* en zooveel andere middelen, waarvan de opbrengst afhankelijk is van den prijs der goederen en leveranties, een natuurlijk profijt van de waardevermindering van het geld, als compensatie van de hoogere uitgaven waartoe de waardevermindering haar noopt. Voor de gemeente ontbreekt grootendeels dit gunstige element. Het belastbaar inkomen is ook voor haar — evenals voor het Rijk — gestegen. Maar overigens ondervindt zij van de gewijzigde verhoudingen slechts de nadeelen. Bij het vele, dat reeds lang tot herziening van de uitkeeringen maant, is dit een nieuwe zeer klemmende beweegreden. Eene, die te meer in het oog springt, wanneer men bedenkt dat het immers juist het gemis der eertijds door de gemeenten geheven *accijnzen* is, dat steeds als voornaamste rechtsgrond voor de uitkeeringen is beschouwd.

Overigens behoort in dit verband ook niet vergeten te worden, dat deze nieuwe Rijksuitgaven, in zoover ze beoogen een eind te maken aan den onhoudbaren druk die thans in sommige gemeenten bestaat, in economischen zin geen nieuwe last op den natie leggen, maar slechts beteekenen een gelijkmatiger verdeling van den druk over de verschillende gemeenten des lands.

Hoewel de bedoeling is, dat de noodmaatregel slechts korten tijd zal behoeven te werken, omdat inmiddels de wet van 1897 zal zijn herzien, wordt toch zekerheidshalve en ook uit een oogpunt van wettelijke elegantie in het amendement gesproken van „1921 en volgende jaren”.

Ten overvloede zij nog opgemerkt, dat beide amendementen één geheel vormen, in zoover de noodzakelijke normalisatie van de plaatselijke inkomstenbelasting, door het eerste amendement beoogd, thans in tal van gemeenten niet mogelijk is zonder de compensatie van het tweede amendement.

Om die reden is dan ook de nieuwvoorgestelde § 5, als in onverbreekelijk verband staande met de in geding zijnde materie, in dit ontwerp op haar plaats.

ONTVANGEN:

Le Trait d'Union. 1ère Année No. 1, Redaction-Administration N.V. Drukkerij Jacob van Kampen, Amsterdam.

Naast Commercial Holland en den Import and Export Trader thans bovenstaand blad, dat hoewel hooggrijpend

in zijn doelstelling (de Redactie spreekt zelfs van ideaal), tusschen de landen van Europa de toenadering van handel, nijverheid en scheepvaart te begunstigen, in zijn inhoud van genoemde periodieken, die den Nederlandschen export te bevorderen tot doel hebben, niet afwijkt. Deze bestaat uit artikelen van informeerenden aard over Nederland. Voor het wekken van internationale belangstelling ware misschien een minder zich beperken tot één land als beschrijvingsobject gewenscht.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldena).

	September 1920	Sedert 1 Januari 1920	Overeenkomstige periode 1919
Directe belastingen.			
Grondbelasting	787.460	13.268.984	13.051.088
Personeele belasting ..	2.491.404	8.584.406	9.132.783
Inkomstenbelasting ..	8.592.112	67.883.581	39.810.604
Dividend- en tantièmebelasting	1.960.880	13.864.568	6.608.179
Vermogensbelasting ..	486.340	9.281.005	4.921.455
Accijnzen.			
Suiker	2.538.147	27.056.202	28.029.990
Wijn	332.555	1.256.674	801.010
Gedistilleerd	4.380.625	35.225.076	25.283.529
Zout	141.153	1.490.820	1.051.011
Bier	412.952	2.066.740	844.272
Geslacht	1.291.546	10.767.451	9.946.657
Belast. op speelkaarten	14.127	92.751	—
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	12.230.986	18.263.187	14.519.752
Registratierechten	4.035.590	42.664.032	23.753.276
Successierechten	2.266.180	24.765.065	23.972.602
Invoerrechten	4.281.743	35.875.070	19.760.003
Gouden en zilveren werken			
Belasting	79.922	667.590	649.533
Essaailoon	83	750	625
Statistiekrecht	495.677	3.889.645	3.090.232
Mijnen	34.018	809.585	484.729
Domeinen	1.718.617	2.815.346	2.635.749
Staatsloterij	17.052	456.149	456.450
Jacht en visserij	19.802	266.203	263.738
Loodsgelden	169.020	1.231.155	828.687
Totaal	38.747.991	322.542.035	229.895.954

OPOCENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	September 1920	Sedert 1 Januari 1920	Overeenkomstige periode 1919
Directe belastingen.			
Grondbelasting	148.116	2.657.717	2.613.965
Personeele belasting ..	467.961	1.603.116	1.630.783
Inkomstenbelasting ..	2.692.751	20.175.306	17.481.519
Vermogensbelasting ..	120.925	2.325.772	1.943.352
Dividend- en tantièmebelasting	647.091	4.575.307	2.180.699
Accijnzen.			
Suiker	507.630	5.411.240	5.605.998
Wijn	66.511	251.335	160.202
Gedist. (binn.- en buitl.)	438.063	3.522.508	2.528.353
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	32.226	348.510	492.790
Registratierechten	—	6	482
Totaal	5.121.274	40.870.817	34.638.143

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITENGEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	September 1920	Sedert 1 Januari 1920
Oorlogswinstbelasting	20.756.481	102.895.950
Verdedigingsbelasting Ia	146.101	2.791.401
Verdedigingsbelasting Ib	661.780	11.816.350
Verdedigingsbelasting II	2.340.294	23.515.213
Totaal	23.904.656	141.018.914

¹⁾ Hieronder begrepen f 731.690 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbelasting). ²⁾ idem f 5.358.113. ³⁾ idem f 4.132.807.
⁴⁾ Hieronder begrepen f 29.013 volgens de wet van 26 Maart 1920 (St.bl. No. 157). ⁵⁾ idem f 129.293.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTOS.

Ned. Disc. Wissels. 4 1/2	1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk 7 1/2	16 Spt. '20
Bk. Bel. Binn. Eff. 5 1/2	19 Oct. '20	Bk. v. Noorw. 6-6 1/2	18 Dec. '19
Vrsch. in R.C. 6 1/2	19 Oct. '20	Zwits. Nat. Bk. 5	21 Aug. '19
Bk. van Engeland 7	16 Apr. '20	Belg. Nat. Bk. 5 1/2	28 Apr. '20
Duitsche Rijksbk. 5	23 Dec. '14	Bank v. Spanje 5	12 Nov. '19
Bk. van Frankrijk 6	8 Apr. '20	Bank v. Italië 6	20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk. 5	12 Apr. '15	F. Res. Bk. N.Y. 6-7 1/2	4 Juni '20
Nat. Bk. v. Denem. 7	19 Apr. '20	Javasche Bank 3 1/2	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Parto. disconto	Prolongatie	Parto. disconto	Parto. disconto	Parto. disc.	Call. money
23 Oct. '20	4 1/4-3/8	4 1/8	6 5/8	4-3/8	—	9-10 1)
18-23 „ '20	4 1/4-3/8	4 1/2-5 1/2	6 5/8-3/4	4-3/8	—	6-10
11-16 „ '20	4 7/8-3/8	3 1/2-4	6 3/8-3/4	4-3/8	—	6-10
4-9 „ '20	4-1/8	3 1/2-4	6 3/4	4-3/8	—	6-8
20-25 O. '19	4-1/8	4 1/2-5	4-1/8	4-3/8	—	4 1/2-7
21-26 O. '18	3 1/2-4	3 3/4-4 1/2	3 1/2-3/4	4-3/8	—	5 3/4-6
20-24 Juli '14	3 1/2-3/8	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/4-1/2	2 1/4	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 22 Oct. 1920.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De omzetten op de wisselmarkt waren deze week niet groot. De meeste koersen waren vrij stationnair. Alleen Londen schommelde nogal sterk. Na een zeer flauwe opening trad echter al spoedig weder een flink herstel in op gunstige berichten omtrent het verloop der mijnwerkersstaking, zoodat het slot zeer vast was op 11.24. Parijs en België zeer stationnair met vaste tendens voor België, zoodat het verschil tusschen de twee koersen iets grooter werd. Marken eveneens vrij stabiel en met neiging tot stijgen; Weenen daarentegen eerder lager. Dollars wederom vast, slot ca. 3.26. Skandinavie bijna zonder handel; onveranderd voor Stockholm en Kopenhagen en wederom flauwer voor Christiania. Zwitserland stationnair. Spanje aanvankelijk onveranderd, aan het einde der week veel flauwer. Indië andermaal lager, heden 99 1/2-100.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen	Parijs	Berlijn	Weenen	Brussel	New York
18 Oct. 1920..	11.15	21.—	4.57 1/2	1.10	22.12 1/2	3.23 3/8
19 „ 1920..	11.10	21.—	4.67 1/2	1.15	22.05	3.23 3/8
20 „ 1920..	11.15 1/2	20.97 1/2	4.57 1/2	1.12 1/2	22.15	3.25 3/8
21 „ 1920..	11.24 1/2	21.15	4.62 1/2	1.10	22.30	3.25 1/4
22 „ 1920..	11.22	21.10	4.62 1/2	1.07 1/2	22.25	3.25 3/8
23 „ 1920..	11.24 1/2	21.05	4.65	1.10	—	—
Laagste d. w. 1)	11.08	20.87 1/2	4.54	1.02 1/2	22.—	3.23
Hoogste „ „ 1)	11.25	21.17 1/2	4.75	1.15	22.35	3.26 1/8
16 Oct. 1920..	11.20	21.05	4.60	1.12 1/2	22.17 1/2	3.23 1/2
9 „ 1920..	11.32	21.50	5.05	1.15	22.65	3.22 3/8
Muntpariteit..	12.10 1/2	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 1/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave. 2) Noteering van 15 Oct. 1920. 3) Idem van 8 October 1920.

Data	Stockholm	Kopenhagen	Christiania	Zwitserland	Spanje	Batavia
18 Oct. 1920	63.85	44.85	45.—	51.30	46.40	99 1/2-100
19 „ 1920	64.05	45.10	45.—	51.22 1/2	46.25	99 1/2-100
20 „ 1920	64.20	45.20	45.—	51.30	46.20	99 1/2-100
21 „ 1920	64.10	45.40	44.75	51.45	46.25	99 1/2-100
22 „ 1920	63.75	45.10	44.75	51.40	46.30	99 1/2-100
23 „ 1920	63.75	45.25	44.55	51.42 1/2	46.15	99 1/2-100
L'ste d. w. 1)	63.50	44.80	44.—	51.0	46.—	99 1/2
H'ste „ „ 1)	64.30	45.45	45.05	51.50	46.50	100
16 Oct. 1920	63.55	44.80	44.20	51.30	46.55	99 1/2-100
9 „ 1920	64.10	45.20	44.90	51.65	47.25	102-1 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. per \$)	Zicht Berlijn (in ct. p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
23 Oct. .. 1920	3.45.75	6.45	nom.	***
Laagste d. week	3.43.37	6.39	nom.	***
Hoogste „ „	3.45.75	6.47	nom.	***
16 Oct. .. 1920	3.46.75	6.47	nom.	***
9 „ .. 1920	3.50.82	6.64	nom.	***
Muntpariteit..	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	9 Oct. 1920	16 Oct. 1920	18-23 Oct. 1920 Laagste	23 Oct. 1920 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
*B. Aires 1)	d. p. \$	57	56 15/16	55	56 3/4
Calcutta	£ p. rup.	1/7 1/2	1/7 5/8	1/6 3/4	1/8
Hongkong ..	id. p. \$	4/0 1/2	3/11	3/9 1/2	4/0
Lissabon	d. per Mil.	10 1/2	10	9 1/4	10 3/4
Madrid	Peset. p. £	24.10	24.20	24.00	24.45
*Montevideo 1	d. per \$	57 1/8	57 3/8	55 3/4	57 3/4
Montreal ...	\$ per £	3.82	3.83	3.74 1/2	3.82
*R.d.Janeiro.	d. per Mil.	12 1/4	11 7/8	11 7/8	12 1/16
Rome	Lires p. £	86.50	88.75	88.25	92.50
Shanghai ..	£ p. tael	5/6 1/4	5/4 3/4	5/1	5/4 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2/3 3/4	2/3 3/4	2/3 1/2	2/4
*Valparaiso..	d. p. peso	10 7/8	10 15/16	10 1/16	10 3/4
Yokohama ..	£ per yen	2/11	2/11 1/8	2/11	2/11 1/2

* Koersen der voorgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert. 2) Noteering van 22 October.

NOTEERING VAN ZILVER.

	Noteering te Londen	te New York
23 Oct. 1920.....	52 3/8 1)	80
16 „ 1920.....	53	81 1/4
9 „ 1920.....	56 7/8 2)	85 3/4
2 „ 1920.....	59 3)	91
25 Oct. 1919.....	64 1/2	119 1/2
26 Oct. 1918.....	49 1/2	101 1/8
20 Juli 1914.....	24 15/16	54 1/8

1) Noteering van 22 Oct. 2) Idem van 8 Oct. 3) Idem van 1 Oct.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 25 October 1920.

Activa.		
Binnel. Wis-	H.-bk. f	59.048.699,61
sels, Prom.,	B.-bk. „	4.687.324,51
enz. in disc.	Ag.sch. „	74.287.763,27
		f 138.023.787,39
Papier o. h. Buitenl. in disconto		—
Idem eigen portef. ..		f 29.040.666,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „		„ 29.040.666,—
Beleeningen	H.-bk. f	113.994.502,87
incl. vrsch.	B.-bk. „	26.284.171,90 1/2
in rek.-crt.	Ag.sch. „	162.913.801,91 1/2
op onderp.		f 303.192.476,69
Op Effecten		f 296.895.676,69
Op Goederen en Spec. „		6.296.800,—
		„ 303.192.476,69
Voorschotten a. h. Rijk		„ 6.523.013,24
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud		f 56.219.760,—
Muntmat., Goud ..		„ 579.921.066,39
		f 636.140.826,39
Munt, Zilver, enz. „		„ 18.944.517,34 1/2
Muntmat., Zilver ..		„ —
		„ 655.085.343,73 1/2
Effecten		
Bel. v. h. Res.fonds. ..		f 4.393.682.12 1/2
id. van 1/6 v. h. kapit. „		„ 3.843.227,37 1/2
		„ 8.236.909,50
Geb. en Meub. der Bank		„ 3.594.000,—
Diverse rekeningen		„ 47.420.628,40 1/2
		f 1.191.116.824,96
Passiva.		
Kapitaal		f 20.000.000,—
Reservefondse		„ 5.000.000,—
Bankbiljetten in omloop		„ 1.057.317.275,—
Bankassignatiën in omloop		„ 1.711.142.33 1/2
Rek.-Cour. } Het Rijk f		—
saldo's: } Anderen „		„ 93.348.158,49 1/2
		„ 93.348.158,94 1/2
Diverse rekeningen		„ 13.740.248,68
		f 1.191.116.824,96

NED. BANK 25 October 1920 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo..... f 423.814.463.10
 Op de basis van 2/3 metaaldekking „ 193.339.147,84 1/2
 Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop
 dan waartoe de Bank gerechtigd is ... „ 2.119.072.315,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's	3.079.866,14 1/2	
Buitenlandsche wissels.....	3.229.844,—	
Beleeningen		8.163.896,76
Goud		200.150,—
Zilver	268.491,52	
Bankbiljetten		1.209.835,—
Part. Rek.-Crt. saldo's		4.153.872,69

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschaar schulden
25 Oct. 1920	636.141	18.945	1.057.317	95.059
18 „ 1920	636.341	18.676	1.058.527	100.183
11 „ 1920	636.348	18.269	1.061.807	86.324
4 „ 1920	636.348	18.018	1.066.075	76.382
27 Sept. 1920	636.348	17.732	1.030.310	69.473
25 Oct. 1919	632.167	4.907	1.010.411	92.941
26 Oct. 1918	706.477	8.154	985.317	96.558
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar metaalsaldo	Dekking-percentage
25 Oct. 1920	138.024	31.000	303.192	423.814	57
18 „ 1920	139.944	31.000	311.356	422.479	57
11 „ 1920	133.423	28.000	321.650	424.195	57
4 „ 1920	135.972	—	322.344	425.079	57
27 Sept. 1920	101.917	—	313.942	433.327	59
25 Oct. 1919	141.166	85.000	238.945	415.636	58
26 Oct. 1918	142.996	116.500	119.685	497.709	66
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1)	75

1) Op de basis van 2/3 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	18 Oct. 1920	25 Oct. 1920
Aan schatkistpromessen. waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 367.870.000,—	f 367.870.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 31.000.000,—	„ 31.000.000,—
Aan zilverbons	„ 18.838.000,—	„ 18.838.000,—
	„ 51.976.282,75	„ 51.712.468,25

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschaar schulden
16 Oct. 1920.....	***	***	599.500	
9 „ 1920.....	***	***	577.500	
2 „ 1920.....	***	***	577.000	
11 Sept. 1920.....	214.698	7.133	359.022	211.976
4 „ 1920.....	212.379	6.762	354.710	209.150
28 Aug. 1920.....	210.497	6.534	347.509	206.095
21 „ 1920.....	210.038	6.439	345.291	211.702
18 Oct. 1919.....	167.012	2.814	295.708	117.588
12 Oct. 1918.....	97.556	13.908	184.682	81.927
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaalsaldo	Dekking-percentage
16 Oct. 1920		346.500	***	115.000	***	
9 „ 1920		339.000	***	115.750	***	
2 „ 1920		339.500	***	116.000	***	
11 Sept. '20	29.545	24.469	154.896	20.004	107.724	39
4 „ 1920	29.268	26.794	156.578	20.767	106.490	39
28 Aug. 1920	29.302	29.063	157.957	19.699	106.439	39
21 „ 1920	28.221	27.872	168.531	19.297	105.216	39
18 Oct. 1919	13.168	13.933	191.152	35.581	87.341	41
12 Oct. 1918	8.308	25.380	75.779	18.583	58.948	42
25 Juli 1914	7.259	6.895	47.934	2.228	4.842 1)	44

1) Sluitpost der activa. 2) Op de basis van 2/3 metaaldekking.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeschaar schulden	Disconto's	Dio. rekeningen 1)
18 Sept. 1920 ..	1.053	2.005	900	1.824	424
11 „ 1920 ..	1.081	2.096	848	1.821	863
4 „ 1920 ..	1.081	2.229	971	1.775	921
28 Aug. 1920 ..	1.081	2.146	1.039	1.787	706
20 Sept. 1919 ..	956	1.532	1.123	1.476	796
21 Sept. 1918 ..	699	1.500	1.120	1.207	308
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	398

1) Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
20 Oct. 1920	123.148	127.054	355.904	28.500	324.887
13 „ 1920	123.154	127.123	356.477	28.500	325.228
6 „ 1920	123.195	127.804	356.176	28.500	325.655
29 Sept. 1920	123.115	127.491	353.795	28.500	322.425
22 Oct. 1919	88.040	83.413	336.865	28.500	319.438
23 Oct. 1918	73.409	63.397	285.340	28.500	264.160
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-perc. 1)
20 Oct. '20	61.620	83.879	16.539	125.845	14.545	10,21
13 „ '20	63.708	81.676	18.201	123.971	14.481	10,18
6 „ '20	63.789	96.019	21.250	134.762	13.841	8,87
29 Sept. '20	21.888	109.313	16.139	111.027	14.073	11,10
22 Oct. '19	78.634	83.143	22.410	144.707	23.078	13,80
23 Oct. '18	45.991	95.381	32.044	120.132	28.462	18,70
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 2/3

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposite.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daaraan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-perc. 1)
15 Oct. '20	1.098.593	1.091.656	20.431.898	62.128.756	34
7 „ '20	1.098.794	1.091.657	19.949.326	62.078.494	34
30 Sept. '20	1.098.551	1.091.660	19.861.355	61.735.489	34
23 „ '20	1.098.629	1.091.665	18.980.197	59.263.661	34
15 Oct. '19	1.114.562	1.095.112	9.083.295	29.986.916	34
15 Oct. '18	2.662.929	2.549.283	2.804.239	16.079.088	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
15 Oct. 1920	51.676.188	16.415.314	33.667.400	20.387.800
7 „ 1920	48.840.299	13.172.487	33.384.000	19.902.800
30 Sept. 1920	54.995.623	20.053.596	33.283.400	19.815.300
23 „ 1920	46.933.499	14.217.367	32.045.500	18.933.600
15 Oct. 1919	32.513.670	11.063.712	20.792.500	9.056.100
15 Oct. 1918	19.019.129	9.489.975	11.908.200	2.796.000
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitenl. goudwissels	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Crt. saldi
7 Feb. '20 1)	290.428	19.251.400	32.954.000	56.994.022	6.057.646
31 Jan. '20	291.083	19.162.543	32.954.000	56.772.802	6.220.536
31 Dec. '19	287.640	19.196.063	32.954.000	54.481.264	7.906.378
23 „ '19	297.363	17.856.786	32.954.000	53.109.418	7.641.778
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

1) waarvan 222.662 goud, 10.818 buitenlandsche goudwissels en 56.948 munt en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarom in het Buitenland	Ziloor	Te goed in het Buitenland	Buit.ges. voorsch. ald. Staat
21 Oct. '20	5.484.280	1.948.367	263.729	***	26.600.000
14 " '20	5.482.430	1.948.367	263.192	947.279	26.600.000
7 " '20	5.481.108	1.948.367	256.453	1.202.113	26.600.000
30 Sept. '20	5.479.550	1.948.367	256.306	1.079.786	26.600.000
23 Oct. '19	5.575.148	1.978.278	288.833	797.190	25.400.000
24 Oct. '18	5.441.871	2.037.108	319.828	1.434.742	18.800.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge- stelde Wissels	Belee- ning	Bankbil- jetten	Rek. Cr. Parit- culieren	Rek. b Cr. Staat
	2.470.060	473.488	2.087.502	39.289.666	3.202.449	82.698
	2.411.147	477.456	2.083.873	39.526.938	3.128.254	75.213
	2.330.453	481.088	2.077.849	39.567.316	3.156.484	45.601
	2.293.167	482.337	1.987.872	39.207.943	3.251.403	55.918
	1.013.645	671.919	1.305.089	36.768.745	3.030.223	79.344
	824.644	1.053.616	818.662	30.721.055	2.909.131	35.202
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitent. saldi	Beleen. van buitent. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circu- latie	Rek. Cr. partic.
21 Oct. '20	354.660	84.653	480.000	697.417	5.758.286	1.161.729
14 Oct. '20	358.441	84.653	480.000	674.932	5.782.183	1.195.948
7 " '20	358.324	84.653	480.000	681.221	5.743.863	1.149.423
30 Sept. '20	358.188	84.653	480.000	713.459	5.736.056	1.149.006
23 Oct. '19	343.776	89.768	480.000	364.738	4.669.044	2.100.577

**VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.
FEDERAL RESERVE BANKS.**

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Ziloor etc.	F.R. Notes in circu- latie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitent.		
1 Oct. '20	2.003.072	1.328.103	111.455	162.123	3.304.690
24 Sept. '20	1.989.835	1.353.251	111.455	161.759	3.279.996
17 " '20	1.973.127	1.365.835	111.455	160.018	3.289.681
10 " '20	1.976.226	1.285.013	111.455	155.021	3.295.175
3 Oct. '19	2.135.282	1.267.650	108.892	70.229	2.708.186
4 Oct. '18	2.025.434	1.226.685	5.829	51.937	2.431.004

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dek- kings- perc. 1)	Percent. Goud- dekking circul. 2)
1 Oct. '20	3.011.111	2.466.116	97.358	43,7	48,1
24 Sept. '20	3.012.088	2.477.422	97.401	43,6	47,9
17 " '20	2.830.808	2.675.695	97.366	43,8	48,1
10 " '20	2.992.181	2.516.477	97.191	42,8	46,8
3 Oct. '19	2.342.604	2.634.576	85.350	49,7	59,1
4 Oct. '18	2.017.023	2.310.308	78.903	51,5	62,8

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. 2) Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

**PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET
FED. RES. STELSEL.**

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarom time deposits
24 Sept. '20	818	17.140.597	1.361.800	14.262.712	2.786.811
17 " '20	818	17.057.725	1.390.096	14.504.286	2.780.662
10 " '20	818	16.923.467	1.389.478	14.171.852	2.771.208
3 " '20	819	16.927.978	1.394.957	14.081.871	2.767.782
26 Sept. '19	776	13.059.195	1.332.919	13.525.705	1.994.216
27 Sept. '18	741	13.253.942	1.209.384	11.411.268	1.458.875

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 25 October 1920.

Engeland heeft gedurende de afgelopen berichtsperiode in het brandpunt der publieke belangstelling gestaan en zijn mijnwerkersstaking heeft de gemoederen aan de internationale effectenbeurzen doorgaans meer in spanning gehouden dan welke factor van internen aard ook.

De groote vraag is geweest en is dit thans ook nog, al zij het wellicht in mindere mate, of de staking tot de mijnbedrijven beperkt zou blijven, of dat er een uitbreiding aan zou worden verleend, waartoe dan in de eerste plaats de spoorwegen in aanmerking zouden moeten komen. De toestand is ongetwijfeld op sommige momenten ernstig geweest, en ook thans zijn er nog tal van moeilijkheden te overwinnen alvorens de inzichten van de vertegenwoordigers der mijnwerkers met die van het Britsche gouvernement op één lijn komen te liggen. Aan den eenen kant zijn in de afgelopen week de moeilijkheden, welke de staking met zich heeft medegebracht, opgetreden — en deze hebben zich in den vorm van het stilleggen van fabrieken en van het inkrimpen der werkzaamheden in een groot aantal andere al danig doen voelen — aan den anderen kant wekte de vrees voor een uitbreiding van de staking, ook naar het Continent, waardoor de kans dat één zeer scherp algemeen conflict van werknemers en werkgevers niet tot de onmogelijkheden ging behooren, tot groote reserve op. Het feit, dat vrijwel zonder ophouden de onderhandelingen plaatsvonden tusschen regeeringspersonen en mijnwerkersafgevaardigden en dat het spoorwegpersoneel voor een groot deel een sympathiestaking niet gewenscht achtte — gedeeltelijk als represaille tegen de mijnwerkers, die zich bij de jongste staking van het spoorwegpersoneel onbetuigd hadden gelaten — stemde evenwel tot eenige gerustheid. Doch zoolang de kwestie niet definitief geregeld was, vreesde men voor complicaties en deze vrees heeft, gezien de merkwaardige virulentie van den stakingsbacil, niet ten onrechte ook buiten Engeland de opvattingen ter beurse sterk beïnvloed.

Het moet echter gezegd worden, dat de Londensche beurs de geheele zaak nogal filosofisch heeft opgenomen. Reden hiervan was wel, dat zonder ophouden gerept werd van krachtige pogingen, die achter de schermen werden aangewend om de moeilijkheden tot een goed eind te brengen en voorts ook de door den loop der gebeurtenissen van den aanvang af gekoesterde, niet geschokte, opinie, dat de staking een kort verloop zou hebben. Deze tendens werd gesteund door de daling in de geldkoersen, die ten deele wel als een gevolg van de staking zelf mag worden beschouwd, daar wegens de stagnatie in de verschillende bedrijven minder vraag naar financieringsmiddelen aanwezig was. Zodoende van den nood een deugd makende, hebben de koersen van verscheidende goudgerande beleggingswaarden zich in de afgelopen week kunnen verheffen. De 5 pCt. War Loan kon zijn koers goed handhaven, en daarop steunende ontwikkelde zich ook voor andere dergelijke fondsen meer belangstelling. Ook is hieraan het vervallen van groote bedragen schatkistwissels niet vreemd. In verband met de houding van het spoorwegpersoneel waren echter Britsche spoorwegwaarden ongunstig gedisponeerd. Een gunstige factor voor tal van overige waarden was ook de omstandigheid, dat Parijs, dat de laatste weken op belangrijke schaal verkooper was geweest, in verband met de nieuwe Fransche leening thans niet meer aan de markt was. Zelfs bestond voor een enkel rubberaandeel vraag van Fransche zijde, en wellicht is hieraan de betere houding van de rubberaandelenmarkt toe te schrijven, althans een andere oorzaak daarvoor is niet te vinden. Jongstleden Donderdag vond de jaarvergadering van de bekende rubberfirma Harrison's & Crosfield Ltd. plaats en de daarin gedane mededeelingen, die overigens niet veel nieuws bevatten, zijn voor de toekomst van het product al evenmin hoopvol. Volgens den voorzitter was de consumptie van rubber in het jaar 1919 niet achteruitgegaan en is slechts de meerdere productie schuld aan de huidige moeilijkheden; te dien aanzien kan nog worden medegedeeld, dat de voorbereidende werkzaamheden van de Rubbers Growers' Association ten aanzien van het inkrimpingsplan zoodanig zijn gevorderd, dat binnenkort een decisie kan worden tegemoet gezien. Men verwacht, dat het plan voldoende aanhang zal vinden om te kunnen worden uitgevoerd.

Te Parijs is de nieuwe leening den eersten dag van uitgifte, 20 dezer, begroet met een niet ongunstige stemming ter beurse, waaraan de getallen, genoemd door den Minister van Financiën Marsal in zijne te Straatsburg gehouden rede, wel het hunne hebben bijgedragen, al zou men, na het lezen dezer cijfers de wisselkoersen beschouwende, allicht geneigd zijn aan het bekende: „l'art de

grouper les chiffres" te denken. De omvangrijke realisatiën, die Parijs met het oog op de nieuwe leening had uitgevoerd, hebben natuurlijk een menigte vrije middelen geaccumuleerd en hiervan zullen naast de leening zelve, ook een aantal andere fondsen profijt trekken. De algemeen optredende koersverbeteringen maakten de baisse werkeloos. Af en toe werden, naar aanleiding van den toestand in Engeland, ook ernstigere stemmen gehoord, die wezen op de belangrijke mate waarin Frankrijk voor zijn kolenvoorziening van Engeland afhankelijk is. Van 1 Januari tot 31 Juli van dit jaar heeft Frankrijk nl. uit Groot-Brittannië 7.770.000 ton steenkolen geïmporteerd, dus gemiddeld 1.110.000 ton per maand. Na Juli is de invoer verminderd, wijl Engeland niet tot grotere afgifte geneigd was, vermoedelijk wel in overweging van de moeilijkheden, die een kolenstaking voor het land zouden medebrengen.

Te Berlijn, waar de Rijksdag de vorige week weder bijeengekomen is, heeft men zich van de aanvangsdebatten, die in groote trekken den ongunstigen toestand des Rijks belichtten, al zeer weinig aangetrokken, en heeft de levendigheid ter beurze zonder ophouden voortgang gevonden. De omzetten ter beurze zijn dermate aangegroeid, dat de kapitalen der bankinstellingen, die grootendeels nog naar den ouden standaard zijn afgemeten, in vele gevallen niet meer toereikend zijn, zoodat vermoedelijk binnenkort in Duitschland wel een aantal kapitaalverhoogingen van banken zullen plaatsvinden. Men verwacht althans in de eerste dagen al een emissie van aandelen van de Deutsche Bank. Evenmin heeft men zich laten influenceeren door de publicatie van het milliardendeficit van de Pruisische staatshuishouding of door de berichten omtrent de te wachten zijnde zware belastingen. Integendeel heeft men meer het oog gericht naar de beslissing, die van den Minister van Buitenlandsche Zaken omtrent de autonomie van Opper-Silezië moest afkomen, in verband met de omvangrijke speculatiën in de papieren van in die landstreek gevestigde ondernemingen, waartoe een aantal der meest gefavoriseerde mijnen behooren. Af en toe werden de koersen, zij het voorbijgaand, gedrukt door winstnemingen, zoodat in aandelen Phoenix en Harpener, doch hernieuwde vraag deed hier de geleden schade weer spoedig inhalen. Men is in spanning aangaande de voorbereidingen voor de conferentie te Genève en de economische onderhandelingen met de Entente. Kolenwaarden waren gezocht op de verhooging van den steenkolenprijs en voor een overslaan der mijnwerkersstaking naar Duitschland was men niet beducht. „Valutawaarden", o.m. Mexicanen, waren eveneens gunstig gestemd. Voorts werd de handel, evenals trouwens in de afgelopen weken, telkens gestimuleerd door oncontroleerbare geruchten omtrent fusies van groote ondernemingen, belangrijke afsluitingen welke maatschappijen zouden hebben tot stand weten te brengen, etc.

Te Weenen was de toestand in tegenstelling met die der Duitsche beurzen, minder aangenaam, in verband met de ongunstige budgetcijfers voor 1920/21. De beurs was meestentijds lusteloos en de koersen verlaten de week vrijwel alle met verlies.

In Wallstreet sloot men zich aanvankelijk bij de Britsche opvattingen omtrent de kolenstaking gereedelijk aan en meenende, dat het leed wel spoedig geleden zou zijn, reageerde de markt niet sterk op de berichten. Doch de vrees voor verwickelingen bleef niet uit en drukte weldra haar stempel op het koersniveau. Steels konden aan den druk ontkomen, gesteund door de verwachting, dat de volgende kwartaalstaat gunstige cijfers zal toonen. Men zal zich herinneren, dat geruimen tijd geleden sprake geweest is van corporaties, die men in de Vereenigde Staten onder de zoogenaamde Edge-Laws zou oprichten, teneinde middelen bijeen te brengen om door het geven van crediet naar het buitenland den Amerikaanschen export te steunen. Thans heeft de American Bankers' Association zich vereenigd met een haar door haar Commissie voor Handel en Scheepvaart uitgebracht rapport omtrent een op te richten onderneming met een kapitaal van \$ 100 millioen, bijeen te brengen door de leden der Association, d.w.z. de groote bankinstellingen en bankiers der Vereenigde Staten. De maatschappij wil debentures in de Unie plaatsen en de opbrengst daarvan besteden voor het verleenen van bovengenoemde credieten. Men hoopt met de voorbereiding op 1 Januari a.s. genoegzaam gevorderd te zijn om een aanvang te kunnen maken met het bedrijf.

Te onzent is de beurs in de afgelopen week wederom het tooneel geweest van heftige koersschommelingen, waarbij begrijpelijkerwijs *cultuur-aandelen*, met name „suikers" in de eerste plaats, op den voorgrond traden. In den aanvang lokte het lagere koerspeil enerzijds tot contraminedekkingen, anderzijds tot meeningsaankopen uit, waardoor in een

vrij kort tijdsverloop een niet onaanzienlijk herstel intrad, waartoe geruchten van meerderen kooplust, die van Amerikaansche zijde werd geconstateerd, medewerkten. Gezien evenwel de onbevredigende tijdingen uit Engeland en elders, is het publiek hier evenwel eerder geneigd geweest „de kat eens uit den boom te zien", en deze terughoudendheid is dan ook de oorzaak geweest, dat het aanvankelijk behaalde avans later niet kon behouden blijven.

De stemming op de *petroleumaandeelenmarkt* was, in tegenstelling hiermede, ditmaal gunstiger dan te voren, eensdeels een gevolg van de mildere opvattingen van de berichten omtrent een „strijd" tusschen Standard Oil en Koninklijke in Frankrijk, anderdeels in verband met het verminderen van het aanbod van Fransche zijde, nu de Fransche leening ter inschrijving openstaat.

Rubberwaarden waren flauw gestemd, al scheen heden de daling even tot stilstand te zijn gekomen.

	19 Oct.	22 Oct.	25 Oct.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	181 1/2	181 1/2	181 1/2	
Ned. Handel-Mij. cert.v.aand.	207 1/2	205	203 1/2	- 4
Rotterd. Bankvereniging	140 1/4	140 1/4	140	- 1/4
Amst. Superfosfaatfabriek	157	157 3/4	157 3/4	+ 3/4
Van Berkel's Patent	117 7/8	117 3/4	116	- 1 7/8
Insulinde Oliefabriek	143	131 1/2	133 1/4	- 9 3/4
Jurgens' Ver. Fabr. pra.aand.	90 3/4	88	87	- 3 3/4
Ned. Scheepsbouw-Mij	120	120	120	
Philips' Gloeilampenfabriek	932	920	916	- 16
Vereenigde Blikfabrieken	133	132	130 1/4	- 2 3/4
Compania Mercantil Argent.	211 1/2	205	205 3/4	- 5 3/4
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	310	261 1/2	279	- 31
Handelsver. Amsterdam	739 1/2	699 1/2	690 1/2	- 49
Holl. Transatl. Handelsver.	101	101	101	
Linde Teves & Stokvis	186	186	155*	- 31
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	157	148 1/2	144	- 13
Tels & Co's Handel-Mij	126	126	120	- 6
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	294 1/4	289	288	- 6 1/4
Kon. Petroleum-Mij.	757 1/4	751	770 1/4	+ 13
Orion Petroleum-Mij.	75 1/2	73	7 3/4	- 3 1/2
Steaua Romana Petr.-Mij.	184 3/4	184 3/4	184 3/4	
Amsterdam-Rubber-Mij.	197 1/2	190	182 1/2	- 15
Nederl.-Rubber-Mij.	107	102 3/4	101	- 6
Oost-Java-Rubber-Mij.	290 1/2	275	274	- 16 1/2
Deli-Maatschappij	522	500	499	- 23
Medan-Tabak-Maatschappij.	321	318	318	- 3
Senembah-Maatschappij	649	637 1/2	620	- 29

* ex claim en ex dividend. \$ ex claim.

Scheepvaart-aandelen hebben bij voortdoring zeer kleine markten gehad, al is de stemming hier en daar iets verbeterd in de veronderstelling, dat de resultaten over het loopende boekjaar wel eens gunstig zouden kunnen afsteken in verhouding tot de sterk gedaalde koersen.

	19 Oct.	22 Oct.	25 Oct.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	353	349	333	- 20
„ „ „ „ gem.eig.	336	330	321	- 15
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	220	220	220	
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	58	55	52 1/4	- 5 3/4
Hollandsche Stoomboot-Mij.	144	144	144	
Java-China-Japan-Lijn	223	218	211	- 12
Kon. Hollandsche Lloyd	128 3/4	123 3/4	121 3/4	- 7
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	179	177 3/4	172 1/4	- 6 3/4
Koninkl.-Paketaart Mij.	190	185 3/4	186 1/4	- 3 1/2
Maatschappij Zeevaart	201	195	191	- 10
Nederl. Scheepvaart-Unie.	205	200 1/2	200 1/4	- 4 1/4
Nievelt Goudriaan	440	440	440	
Rotterdamsche Lloyd	205	203	202	- 3
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg"	246 1/2	246 1/2	246 1/2	
„ „ „Nederland"	236	231	230	- 6
„ „ „Noordzee"	82 1/2	82 1/2	82 1/2	
„ „ „Oostzee"	235	235	235	

De emissiebedrijvigheid is nog niet aan het luwen, al mag het resultaat van een aantal der jongste uitgiften nu niet bepaald aanmoedigend heeten. Heden was de Gemeente Amsterdam met f 15 millioen 7 pCt. obligatiën à pari aan de markt. Morgen komt Rotterdam met f 10.000.000 en Breda met f 1.500.000 obligatiën van hetzelfde type tot denzelfden prijs; Donderdag volgt Sittard met f 2.000.000 van dezelfde soort. Voorts zijn nog enkele kleine emissies van industriele ondernemingen aangekondigd.

Onder den druk van het nieuwe aanbod van beleggingspapieren wijken de oudere soorten, ook de Staatsschuld, meer en meer.

	19 Oct.	22 Oct.	25 Oct.	Rijzing of daling.
5 %/o Ned. W. Sch.	1918	84 9/16	83 9/16	81 1/4 - 3 1/16
4 1/2 %/o „ „ „	1916	83 3/4	81 1/16	80 3/8 - 3 3/8

	19 Oct.	22 Oct.	25 Oct.	Rijzing of daling.
4 0/0 Ned. W. Sch 1916	75 1/4	73 3/8	72 1/10	- 3 3/16
3 1/2 0/0 " " "	61 7/16	60	60	- 1 7/16
3 0/0 " " "	51 11/16	50 3/8	50	- 1 11/16
2 1/2 0/0 Cert. N. W. S.	44 3/4	43	43	- 1 3/4
5 0/0 Cost-Indië 1915	86 3/4	86 1/2	84 3/4	- 2
4 0/0 Hongarije Goud	7	7	7	
4 0/0 Oostenr. Kronenrente	4	4	4	
5 1/10 Rusland 1906	13	13 1/2	13 1/2	+ 1/2
4 1/2 0/0 Iwangorod Dombro	11	10 3/4	10 3/4	- 1/4
4 0/0 Rusland Cons. 1880	12 1/2	12 3/4	12 3/4	+ 1/4
4 0/0 Rusl. bij Hope & Co.	14 7/8	14 7/8	14 7/8	
4 0/0 Servië 1895	17	17	17	
4 1/2 0/0 China Goud 1898	51 1/10	53 1/2	54 3/4	+ 3 1/2
4 0/0 Japan 1899	56	57 1/4	57 1/4	+ 1 1/4
4 0/0 Argentinië Buitenl.	57 1/4	56 7/8	56	- 1 1/4
4 0/0 Brazilië 1895	53	53	53	
5 0/0 " 1913	55	55	55	

Amerikaansche waarden:

	19 Oct.	22 Oct.	25 Oct.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	170	172 1/10	172	+ 2
Anaconda Copper	129 1/10	130	130	+ 1 1/10
Un. States Steel Corp.	112	112 7/8	114	+ 2
Atchison Topeka	111 11/16	112 1/2	112	+ 3/16
Southern Pacific	127 3/8	128 3/4	128 1/4	+ 3/8
Union Pacific	161	163 1/4	164	+ 3
Int. Merc. Marine orig. Com.	23 3/4	24 3/16	24 11/16	+ 1 1/16
" " " " prefs.	92	94 1/2	94 1/2	+ 2 1/2

Vooruitlopend op de eischen van den Novembertermijn steeg de geldkoers ter beurze; in de afgelopen week werd tot 5 1/2 pCt. genoteerd; heden gold prolongatie 4 1/2 pCt.

GOEDERENHANDEL

GRANEN.

26 October 1920.

De prijsbeweging van de tarwemarkt te Chicago is veel kalmer geworden. Over het algemeen is men nog niet van meening, dat het artikel spoedig in prijs zal stijgen, maar de groote verschepingen naar het buitenland hebben verhindert, dat de dalende lijn nog verder voortgang vond. De berichten uit andere werelddelen blijven zeer gunstig, zoodat kan worden aangenomen, dat wanneer na Januari Noord-Amerika op bescheidener schaal zal exporteerden, de andere landen als Argentinië, Australië en Indië dit gemakkelijk zullen aanvullen; uit Indië zijn de berichten iets minder gunstig, doch zowel Australië als Argentinië verwachten zeer goede oogsten. Men heeft reeds een aanvang gemaakt met charteren voor Australië en Indië, doch het zal nog wel eenige maanden duren, voor de verschepingen dier landen van betekenis zullen worden. De stemming

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Dec.	Mats Dec.	Haver Dec.	Tarwe Febr.	Mats Nov.	Lijnzaad Nov.
23 Oct. '20	200	80 3/8	53 1/2	19,20	8,95	22,70
16 " '20	213	92 1/2 3)	56 3/4	19,60	8,90	23,00
23 Oct. '19	226	124 3/8	71 1/8	13,50 4)	7,20	24,60
23 Oct. '18	226	124	69 3/8 5)	11,15 6)	5,70	20,00
23 Oct. '17	220	115 1/2	58 1/2	10,75 6)	7,95	17,70 8)
20 Juli '14	82 1)	56 3/8 1)	36 1/2 1)	9,40 2)	5,38 2)	13,70 2)

1) per Dec. 2) per Sept. 3) per Oct. 4) per Febr. 5) per Nov. 6) per Jan.

voor maïs is flauw geweest in de afgelopen berichtsweek, vooral in Noord-Amerika. Waren de prijzen van Noord-Amerika vaster geweest, die van La Plata zouden ongetwijfeld gevolgd zijn, aangezien de vraag voor dit artikel op zichzelf niet zoo slecht was. Toch zijn de Europeesche markten vooral de laatste dagen voor dit artikel tamelijk sterk gedaald. Voor gerst bleef vraag bestaan voor broodvoorziening, ofschoon minder dan tot nog toe. Ook voor dit artikel konden de prijzen slechts ternauwernood gehandhaafd blijven. Dank zij den goeden oogst in Europa, is er voor haver slechts geringe vraag en brokkelden de prijzen dientengevolge af. Aanvankelijk daalde de markt voor lijnzaad vrij scherp, doch in het midden van de week vond eenige reactie plaats. Daar de vraag naar olie goed bleef en de prijzen goed gehandhaafd werden, werd in Europa nogal lijnzaad gekocht, doch de onzekere toestand van de lijnkoekenmarkt veroorzaakte later een veel tragere stemming, niettegenstaande de prijzen door de exporteurs aanmerkelijk hooger gehouden werden.

Nederland. Na een scherpe daling in de maïsprijzen in begin der vorige week, vond aan het eind wederom een rijzing plaats voor direct leverbare waar. De consumptievraag bleek nog voldoende te zijn de tamelijk groote aanvoren op te nemen. Verder is de markt wederom gedaald in verband met nieuwe aanvoren en vooral wegens de lagere offerten van Noord-Amerika. In andere artikelen ging weinig om, alleen in lijnzaad kwamen veel zaken tot stand, aangezien de oliemarkt niettegenstaande de lage lijnzaadprijzen voortdurend vast gestemd bleef.

SUIKER.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen		New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	Amer. Granulated c.t.f.	
		White Java f.o.b. per Nov./Dec.	Nov./Dec.	
20 Oct. '20	f —	116/-	52/-	8,76
13 " '20	" —	116/-	52/-	8, —
20 Oct. '19	" —	64/9	59/6	7,28
20 Oct. '18	" —	64/9	—	7,28
11 Juli '14	" 11 11/16 c/s	18/-	—	3,26

De campagne in de bietsuikerlanden werd door de gunstige weersgesteldheid zeer bevorderd. In Duitschland is reeds thans de grotere helft van de bieten geoogt en konden flinke kwantiteiten aan de fabrieken afgeleverd worden. Over de kwaliteit der bieten is men over het algemeen tevreden en beschouwt F. O. Licht het voor mogelijk, dat de oorspronkelijke raming van 1.100.000 tons ruwe suiker nog met 60/100.000 tons overtroffen zal worden, mits de verwerking der bieten een ongestoord verloop

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	25 Oct. 1920	18 Oct. 1920	25 Oct. 1919
Tarwe* 1)	31,—	32,—	—
Rogge (No. 2 Western) 1)	28,50	29,—	—
Maïs (La Plata) 2)	350,—	370,—	375,—
Gerst (48 lb. feeding) 2)	415,—	420,—	440,—
Haver (38 lb. white cl.) 3)	21,—	21,—	22,25
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) 4)	222,50	232,50	290,—
Lijnzaad (La Plata) 4)	680,—	685,—	825,—

1) p. 100 K.G. 2) p. 2000 K.G. 3) p. 1000 K.G. 4) per 1960 K.G. *) Hard/Red Winter Wheat nr. 2.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	18-23 Oct. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. tijdvak 1919	18-23 Oct. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. tijdvak 1919	1920	1919
Tarwe	21.371	463.970	349.482	—	105.721	104.098	569.691	453.580
Rogge	18.457	107.735	67.344	—	515	19.953	108.250	87.297
Boekweit	—	2.825	4.324	—	—	—	2.825	4.324
Maïs	25.375	317.631	140.171	—	53.261	5.908	370.892	146.079
Gerst	203	39.252	134.021	—	918	62.315	40.170	196.336
Haver	—	22.326	161.187	—	—	7.333	22.326	168.520
Lijnzaad	4.448	40.541	69.604	—	25.967	23.663	66.508	93.267
Lijnkoek	—	32.808	59.075	—	1.406	200	34.214	59.275
Tarwemeel	387	25.046	192.345	—	—	37.435	25.046	229.780
Andere meelsoorten	1.811	26.497	153.978	—	100	10.708	26.597	164.686

neemt. De politieke toestanden en de kolenvoorziening zullen natuurlijk hierop van grooten invloed zijn.

In Tsjecho-Slowakije schijnt de bruto opbrengst tengevolge van droogte iets kleiner uit te vallen dan verwacht en wordt thans in vakkringen betwijfeld, dat het opbrengsteijfer van 738.000 tons ruwe suiker bereikt zal worden; men spreekt thans van pl.m. 675.000 tons, hetgeen tegenover 1919 toch nog eene vermeerdering van bijna 200.000 tons zoude beteekenen.

In Frankrijk heeft kort voor het uitrooiën der bieten sterke neerslag aan de wortelen nog goed gedaan en schiet men bij het goede weder thans flink met het oogsten op. Evenals in België is het niet onmogelijk, dat de laatste ramingen (Frankrijk 300.000, België 225.000 tons) nog ietwat overtroffen zullen worden.

Onbevredigend luiden echter de berichten uit Italië, welk land tengevolge van een slechten binnenlandschen oogst op een grooteren import vanuit andere productielanden aangewezen is, hetgeen met het oog op de slechte financieele positie moeilijkheden berokkent.

Volgens bericht van een Russisch vaktijdschrift bedroeg de suikeropbrengst over het oogstjaar 1919/20 in Rusland en de Oekraïne niet eens 80.000 tons, hetgeen ongeveer het vijf-entwintigste gedeelte beteekent van de opbrengst in 1914/15, en is het aldaar ook thans nog, voornamelijk met brandstoffen voor de fabrieken, allentreurigst gesteld.

De zichtbare voorraden zijn volgens F. O. Licht:

	1920	1919	1918	
Duitsland 1 Sept. . .	70.018	217.798	290.278	tons
Oostenrijk, Tsjecho-Slow. en Hongarije 1 Sept. .	45.000*	230.000	200.000	"
Frankrijk 1 Aug. . . .	71.215	8.550	9.000	"
Nederland 15 Sept. . .	13.988	15.106	20.735	"
België 1 Oct.	12.627	20.336	34.102	"
Engeland 1 "	352.066	325.320	472.787	"
Totaal in Europa	564.914	817.110	1.020.902	tons
V. S. v. N. A.	73.670	55.485	38.784	"
Cuba, alle hav. 9 Oct. .	314.000	454.214	348.367	"
Totaal	952.584	1.326.809	1.414.053	tons

*) Voorloopig cijfer.

Op de suikermarkten heerschte in de afgelopen week onder leiding van Amerika voorbijgaand eene iets verbeterde stemming.

De noteering voor spot centrifugals te New York liep op van 8 cents tot 8.76. Aldaar hadden verschillende verkoopen plaats van Cubasuiker tusschen 7 en 8 cents, doch toonden zich slechts zwakkere houders geneigd, hiertoe af te geven. De termijnmarkt sloot aan het einde der week iets flauwer, namelijk: December 7.65, Januari 7.50, Maart 7.40, Mei 7.48 cents.

Niettegenstaande de in den loop der laatste campagne bereikte hooge prijzen hebben de Cuba-plaunters financieelen steun noodig en hebben de Amerikaansche Banken ter financiering der op hooger prijs te houden restanten van den ditjarigen oogst en voor de campagne van het volgende jaar een voorschot van 100 millioen dollars gegeven. Wij staan thans aan het einde der ditjarige campagne; de totale opbrengst bedraagt 3.730.077 tons, dus pl.m. 250.000 tons minder dan in 1919, hetgeen uit de volgende statistiek blijkt:

	1920	1919	1918	
Weekontvangst tot 16 Oct. .	6.000	15.625	4.301	tons
Totaal sedert 1 Dec. 1919.	3.730.077	3.971.776	—	"
Werkende fabrieken	—	1	—	"
Weekexport tot 16 Oct. . .	10.000	68.384	28.488	"
Totaal sedert 1 Jan. 1920	3.435.610	3.381.260	2.872.964	"
Tot. voorraad op 16 Oct. .	309.000	401.455	324.180	"

De vooruitzichten voor den volgende Cubaoogst zijn tot dusver gunstig en verwacht men eene goede opbrengst mits belemmeringen van financieelen en economischen aard uitblijven.

Na de scherpe inzinking van prijzen voor suiker uit den ditjarigen Javaoogst trad de laatste week in dit productieland tengevolge van meer belangstelling vanuit Britsch-Indië een klein herstel in, zonder echter reden te geven om de afwikkeling van de tweedehandsch posities met grooter optimisme te beschouwen. De „tweedehandsch trust“, wier vorming houders van onverkochte suiker met verlangen tegemoet zien, is nog altijd niet tot stand gekomen en blijft het resultaat twijfelachtig, gezien de zwakke financieele positie van den meest geïnteresseerden houder.

Hier in Holland viel in verband met de vastere berichten uit Amerika en de hoop, die men koesterde omtrent

de samensluiting van de tweede hand op Java, in den loop der week eene opleving te bespeuren en werd ready-suiker boven de f 75 per 100 K.G. afgedaan. Ook voor suiker op aflading toonde men meer interesse op eene basis iets beneden de f 70. Later verkeerde de markt weer in eene meer lusteloze stemming.

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	25 Oct. '20	18 Oct. '20	11 Oct. '20	25 Oct. '19	25 Oct. '18
New York voor Middling . .	22,50 c	20,50 c	23,— c	37,— c	31,70 c
New Orleans voor Middling	20,50 c	18,75 c	21,50 c	37,39 c	29,75 c
Liverpool voor Middling	18,23 d	15,65 d	18,70 d	23,48 d	23,36 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '20 tot 22 Oct. '20	Overeenkomstige perioden	
		1919	1918
Ontvangsten Gulf-Havens..	973	613	852
„ Atlant. Havens	262	600	527
Uitvoer naar Gr. Britannië	324	468	495
„ „ 't Vasteland.	477	517	429
„ „ Japan etc.			

Voorraden in duizendtallen	25 Oct. '20	24 Oct. '19	25 Oct. '18
Amerik. havens	1041	1205	1145
Binnenland	1068	958	1026
New York	?	?	92
New Orleans	?	?	281
Liverpool	817	685	197

1) Noteering van 24 Oct. 1919.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 20 October 1920.

Na een flauwe periode van ongeveer veertien dagen hebben prijzen van Amerikaansche katoen een vastere houding aangenomen. De vraag in Liverpool was reeds beter door geregelde aankopen van de industrie, daar men algemeen aanneemt, dat prijzen toch niet steeds verder kunnen dalen en het tegenwoordig niveau nog al aantrekkelijk lijkt ook al door de moeilijkheid om katoen bij den tegenwoordigen dollarkoers van Amerika te importeerden. Het aanbod van importeurs was dan ook gering, zoodat prijzen voor beschikbare katoen vrij snel gestegen zijn. De hoop op een spoedige beëindiging van de kolenstaking heeft ook wel een vasten invloed op de markt, maar zolang deze staking nog niet uit den weg is geruimd, zullen prijzen zeker niet veel stijgen.

Prijzen van Amerikaansche garens zijn zeer onregelmatig, doch er zijn wat meer aanvragen aan de markt en men tracht in vele gevallen tot zaken te komen. De pogingen om een georganiseerde inkrimping van den werktijd te verkrijgen hebben geen succes gehad en er zal tegen 5 November a.s. een nieuwe vergadering hierover worden gehouden. Op het oogenblik werken alleen die fabrieken korter, die hun productie niet kunnen verkoopen, speciaal in het Bolfondistrict. Er zijn ook wat meer orders van de West-Europeesche markten binnengekomen, doch door de groote geldschaarschte zijn deze orders in den regel van weinig belang. Verschepingen naar het verre Oosten worden uitgesteld, wat ook voor exporteurs onaangenaam is. Men zal bovendien nog moeten afwachten, of de opheffing van de kolenstaking een gunstigen invloed op de prijzen zal hebben.

De doekmarkt is nog zonder eenige beweging, hoewel men algemeen door een vastere katoenmarkt wel wat meer hoop op spoedige verbetering heeft. Zoowel de kolenschaarschte als het duurdere geld zijn niet erg bevorderlijk voor nieuwe zaken. Hoewel de berichten van de Indische havens wel beter zijn, tracht men in de binnenlandsche markten toch de oude contracten te ontduiken in verband met de daling van den rupee-koers en meent men, dat de regering die indertijd maar op twee shilling had moeten vaststellen. Ook China ondervindt de nadeelige gevolgen van de daling in de zilverprijzen. Op alle markten, zoowel hier als in het Oosten is gebrek aan vertrouwen en dit zal wel iets hersteld kunnen worden, zoodra prijzen van grondstoffen wat vaster zijn en niet zoo sterk fluctueeren, terwijl het zeker

wel mogelijk is, dat prijzen van manufacturen dan ook hooger zullen worden.

	13 Oct. 20 Oct.		13 Oct. 20 Oct.
Liverpoolnoteeringen.	T.T. op Indië	1/7 1/4	1/6 3/4
F.G.F. Sakellaridis 48,00 43,00	T.T. op Hongkong	3/11	3/10
G.F. No. 1 Oomra 9,75 8,75	T.T. op Shanghai	5/3	5/2

RUBBER.

De afgelopen week kenmerkte zich ook dezen keer door een flauwe stemming en prijzen vertoonden weder neiging tot dalen. Het resultaat der Amsterdamsche inschrijving was, gelijk verwacht werd, onbevredigend, slechts een klein gedeelte werd tot lage prijzen verkocht.

	De noteeringen zijn:		einde vorige week
Prima Crêpe loco	f 1,75		f 1,95
Smoked Sheets loco	„ 1,60		„ 1,70
Prima Crêpe Nov./December	„ 1,80		„ 2,—
Smoked Sheets Nov./Dec.	„ 1,65		„ 1,75
Prima Crêpe Januari/Maart	„ 1,90		„ 2,10
Smoked Sheets Jan./Mrt.	„ 1,75		„ 1,90

26 October 1920.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

Exotische huiden: De zaken waren in de afgelopen week eenigszins kalmer en er heerscht eenige onzekerheid, tengevolge van prijsconcessies van sommige eigenaars. In Liverpool werden verkocht 2400 loco Smithfield & Argentine Frigorifico ossen, Juli/Augustus slachting, tegen 13 1/4 d. c.i.f. Liverpool, verschepingsgewicht. Op de veiling te Liverpool op 20 October werden, naar wij vernemen, verkocht 3200 Liebig Fray Bentos ossen tegen 20 1/2 d. af pakhuis, herwogen; de resteerende 636 huiden zullen intusschen wel tegen denzelfden prijs verkocht zijn. In weerwil van de industriële crisis heerscht te Liverpool nog steeds een regelmatige vraag en er worden zeer bevredigende zaken afgesloten.

Aan de Rio de la Plata werden verkocht 5000 La Blanca Frigorifico, September slachting, naar Engeland, tegen 46 1/2 gouden pesos, hetgeen \$ 1 1/2 goedkoop is dan de laatste betaalde prijs.

In Antwerpen en Rotterdam werden o.m. verkocht: 2398 drooggezouten Ceara huiden; 718 droge Maranham huiden; 700 droge Columbia huiden; 3000 Buenos Aires Americanos; 19.500 drooggezouten Amritsar geitevellen.

Inlandsche huiden stationnair.

Kalfsvellen zijn onverkoopbaar, aangezien Amerika verkoopt op basis van 18/19 per lb., hetgeen gelijk staat aan 65/68 cent per half kilo.

Paardehuiden vast met regelmatige vraag.

Looistoffen iets levendiger.

23 October 1920.

COPRA.

De markt was deze week zeer vast gestemd, gedeeltelijk wel door speculatieve koopers.

De omzetten blijven zeer groot.

Ned.-Ind. f.m.s. loco	f 67,—
„ „ stoomend	„ 66,—
„ „ October/December	„ 63,50
„ „ Mixed	„ 61,50

25 October 1920.

BANKA-TIN.

In Nederlandsch-Indië zijn in September 1920 verkocht 24.175 picols Gouvernements-Banka-tin. De opbrengst daarvan bedroeg ongeveer f 4.244.000,—. (St.ct.)

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ijzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
25 Oct. 1920..	nom. 91.15/-	251.10/-	36.2/6	39.10/-	
18 „ 1920..	nom. 93.5/-	238.15/-	35.5/-	39.7/6	
27 Oct. 1919	nom. 98.7/6	273.12 6	29.17/6	45.-/-	
28 Oct. 1918..	nom. 122.-/-	334.-/-	30.-/-	52.-/-	
17 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

Veertiendaagsch overzicht.

De staking in de steenkolenmijnen in Engeland heeft nog slechts in weinige mate haar invloed doen blijken op

de vrachtcijfers. De eenige markt, waar de directe invloed meer te merken is, is de ertsvrachtenmarkt, daar de ijzer-gieterijen in Engeland geen verdere erts kunnen gebruiken en charters geannuleerd hebben.

Over het algemeen wordt er zoo weinig mogelijk bevracht, en dit wel in het bijzonder met bestemming naar het Ver. Kon., daar het zeer lastig of ondoenlijk is aldaar bunkers te krijgen en de Britsche booten onmiddellijk onder regeeringscontrôle komen. Vele uitvoervergunningen voor booten met steenkolen en zelfs voor booten met alleen bunkers aan boord werden geweigerd. Vaak worden deze booten met kolen naar plaats en gedirigeerd waar volgens de regering de grootste behoefte aan brandstof bestaat. Zelfs wordt er beweerd, dat booten op zee order hebben gekregen van de regering om naar door de regering aangegeven havens te stoomen.

Welke de invloed van de staking op de vrachtenmarkt zal zijn, is nog niet te zeggen; veel hangt van den duur der staking af. Op het oogenblik worden alleen in Wales meer dan 500 booten opgehouden. De kolenvrachten van Amerika, welke, naar men vermoeden kon, door de staking in de mijnen in Engeland zouden rijzen, zijn echter door andere invloeden sterk gedaald. Indien de staking echter voortduurt en de aanvoer van voor export beschikbare kolen in Amerika overvloedig wordt, zal men stellig een sterke hausse in deze vrachten zien.

De daling in de kolenvrachten van Amerika vindt, naar men zegt, haar oorzaak in het aanwijzen voor het Lake District van kolen, welke oorspronkelijk voor export bedoeld waren. Hierdoor ontmoeten de prompte booten niet de gewenschte vraag en zijn vrachten aanzienlijk gevallen. De vrachten vielen tot \$ 9,50 Rotterdam/Antwerpen, \$ 10,75 Fransch-Atlantische havens, \$ 13,— West-Italië, \$ 13,— La Plata. De laatste dagen zijn de vrachten echter weer iets hooger, met \$ 10,— Rotterdam, \$ 12,— Fransch-Atl. havens, \$ 14,— West-Italië.

Ook de graanvrachten van Noord-Amerika zijn lager. Antwerpen/Rotterdam 12/6 per qr. tegen 14/- en West-Italië 15/6 tegen 17/- veertien dagen geleden.

De vrachten van den Donau, welke in het begin van de laatste veertien dagen lager waren n.l. 62/6 naar U. K./Continent, haalden de laatste dagen het verlies weer in en bereikten 65/- met 2/6 extra voor Hamburg.

In de La Plata-markt kwam weinig verandering; de vracht was 90/- tot 95/- van Up River.

De vracht on deadweight van Bombay is ook lager en kwam op 80/- tot 85/-.

Van Australië was de vracht voor tarwe ongeveer 10/- hooger of wel 150/-.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
18/23 Oct. 1920	—	—	13/6	13/6	95/-	95/-
11/16 „ 1920	—	—	12/6	12/6	90/-	92/6
20/25 Oct. 1919	—	—	1) f 7/5	2) 8/6	180/-	2) 65/-
21/26 Oct. 1918	—	—	—	50/-	—	225/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Cenaa	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Gothenburg
18/23 Oct. 1920	—	—	—	—	—	—
11/16 „ 1920	27/6	40/-	40/-	55/-	—	Kr. 25
20/25 Oct. 1919	52/6	77/6	67/6	47/6	f 10,—	Kr. 70
21/26 Oct. 1918	69/-	101/3	200/-	120/-	—	Kr. 125
Juli 1914	fr. 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d.w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
18/23 October 1920....	80/-	112/6	—	—
11/16 „ 1920....	90/-	120/-	—	—
20/25 October 1919....	125/-	180/-	—	230/-
21/26 October 1918....	275/-	100/-	—	190/-
Juli 1914....	14/6	16/3	25/-	22/8

1) Per ton stukgoed. 2) Voor Britsche schepen.

Graan Petrograd per quarter van 498 lbs. zwaar, Odessa per snif, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar. Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.